

Marika Rintanen

Matka kuvittajasta lavastajaksi

Lavasteiden visuaalinen tuottaminen, suunnittelu ja graafinen toteutus
Musikaalikomedia Sugar- Piukat Paikat- teatteriesitykseen.

Opinnäytetyö

Kevät 2018

SeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri

Kulttuurituotannon tutkinto-ohjelma

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Liiketoiminta ja kulttuuri

Tutkinto-ohjelma: Kulttuurituottaja (AMK)

Suuntautumisvaihtoehto: Visuaalinen tuotanto

Tekijä: Marika Rintanen

Työn nimi: Matka kuvittajasta lavastajaksi

Ohjaaja: Esa Savola ja Jukka Saarela

Vuosi: 2018

Sivumäärä: 56

Liitteiden lukumäärä: 2

Opinnäytetyöni produktiossa pääsin tutustumaan ja oppimaan itselleni uudelle taiteenalueen kentälle. Pääsin kesällä 2017 osaksi Teatteri Lapuan järjestämään Musikaalikomedia Sugar- Piukat Paikat- esityksen tuotantoon kuvittajaksi ja lavastajaksi.

Toimeksianto oli ensikosketukseni työskennellä teatterin parissa ja kokemukseni sen saralla oli olematon. Osani projektissa kuitenkin kiinnosti ja olen aina valmis tutustumaan uusiin asioihin, varsinkin liittyen ammatilliseen kasvuuni. Projektissa toimin kuvittajana, graafikkona ja lavastajana. Toimeksianto oli laaja ja monipuolinen.

Alun perin työnkuvaani kuului vain kuvittaa ja toimittaa painovalmiit lavasteet painoon. Ehdotin kuitenkin toimeksiantoa opinnäytetyöni aiheeksi musikaalin ohjaajalle ja opinnäytetyöni ohjaajille. Tästä seurauksena työnkuvani laajeni, kun ehdotin haluavani osallistua enemmän lavasteiden tuottamiseen. Pääsin yhä syvemmin oppimaan teatterimaailmasta, esityksen muodostumisesta ja sen tuotannosta.

Produktion koin itselleni sopivaksi graafisen erikoistumiseni puolesta, mutta myös kulttuurituottajan ammatin kuvaan soveltuvaksi. Lavastus tuli olemaan yksi iso visuaalinen kokonaisuus esitystä, minkä näin sopivan visuaaliselle tuottajalle mainiosti. Toimeksiannon aikataulu oli tiukka ja haasteellinen, sekä työtä oli edessä paljon. Tutkimukseni tapahtui konstruktivisen tutkimisen menetelmin ja oppiminen tapahtui pitkälti käytännön tekemisen kautta. Asiantuntevat neuvot esityksen työryhmäläisiltä olivat myös opettavaisia ja korvaamattomia.

Opinnäytetyössäni kerron kuinka teatterista autuaan tietämätön kuvittaja matkaa kohti onnistuneita teatterilavasteita ja kasvattaa tietämystään teatterista ja ammatillista osaamistaan.

Avainsanat: teatteri, lavastus, lavastaja, kuvitus, kuvittaja, sarjakuva, visuaalinen tuottaminen, graafinen suunnittelu, produktio

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Business and Culture

Degree programme: Cultural Management

Specialisation: Visual production

Author/s: Marika Rintanen

Title of thesis: Journey from illustrator to scenographer

Supervisor(s): Esa Savola ja Jukka Saarela

Year: 2018

Number of pages: 56

Number of appendices: 2

This thesis is about production, where I had a chance to get know and learn about a new field of art, which I had no experience before. In summer 2017, I got to be part of producing Musical comedy Sugar- Piukat Paikat- display organized by Theatre Lapua as illustrator and scenographer.

The assignment was my first contact with the theater and my experience was practically nothing. My part in the project got me interested and I'm always ready to get know new things and specially when it comes to my professional growth. In project I worked as illustrator, graphic designer and scenographer. The assignment was wide and versatile.

Originally my job was just to illustrate all the sets and then deliver pre-finished materials to the print house. However, I suggested to the director of the musical and my thesis supervisors, that the assignment would become as great subject for my thesis. After that my job description got a lot wider, when I told that I want to be in bigger part of producing and making the scene graphics for the musical. I got the chance to get even more deeper for learning more about theatrical world, the formation of the display and production of it.

The production I found to be suitable for my specialization as graphic designer, but I also suitable for my culture producer degree. The setting on stage was to be one big visual piece of presentation, which was also very suitable for visual producer. The schedule for the assignment was strict and challenging and I got a lot of work ahead. My research was carried out by methods of constructive research and by learning through practical working. The professional advices from the production team members of the musical were also educational and irreplaceable.

In my thesis, I will tell how illustrator like me, who didn't know anything about theatre will start a journey towards successful scenography and increase knowledge of theatre and vocational skills.

Keywords: theatre, scenography, scenographer, illustration, illustrator, cartoon, visual production, graphic design, production

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä	2
Thesis abstract	3
SISÄLTÖ	4
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluettelo.....	5
Käytetyt termit ja lyhenteet.....	6
1 JOHDANTO.....	8
2 TOIMEKSIANTO	11
2.1 Musikaali Sugar-Piukat Paikat tarina	11
2.2 Toimeksiannon aloitus.....	12
3 SUUNNITTELU	14
3.1 Esisuunnittelu, tiedonhaku ja aikataulutus.....	14
3.2 Ideointi ja luonnostelu.....	15
3.3 Toteutustapa ja välineet	19
3.4 Tavoitteet	21
4 TOTEUTUS	23
4.1 Lavasteiden graafinen toteutus.....	23
4.2 Lavasteiden tulostus.....	28
4.3 Lavasteiden rakentaminen	30
4.4 Musikaalikomedia Sugar- Piukat Paikat Ensi-ilta	38
5 PRODUKTION YHTEENVETO	40
6 TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN.....	41
6.1 Toimeksianto	41
6.2 Ammatillinen kasvu.....	42
6.3 Verkostoituminen.....	43
7 LOPPUSANAT	46
LÄHTEET	48
LIITTEET	49

Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo

Kuva 1. Kuvitusten luonnosteluvaihe	19
Kuva 2. Veturilavaste puhtaaksi piirrettynä.....	24
Kuva 3. Esityksen gangsterit aseineen	27
Kuva 4. Veturin suurtulostus meneillään.....	29
Kuva 5. Kuvassa sermien pilkku- puoli käytännössä.	31
Kuva 6. Kuvassa sermien ikkunapuoli näkyvillä.	31
Kuva 7. Valmis veturi- lavaste	32
Kuva 8. Auto, punainen ”tolppa” ja klubin kyltti.....	33
Kuva 9. Junan makuuvuode.....	34
Kuva 10. Pyörähtävä junanvessa lavaste, toinen puoli.	35
Kuva 11. Pyörähtävä junanvessa lavaste, toinen puoli.	36

Käytetyt termit ja lyhenteet

Digitalisaatio	Digitalisaatio nykyajan kehitystrendi, jossa teknologian ja tietotekniikan avulla edistetään toimintaa liiketaloudessa, markkinoinnissa ja myynnissä, eri toimialoilla ja koko yhteiskunnassa.
Konstruktiivinen tutkimus	Innovatiivinen tutkimusote, jossa ongelmaan etsitään, kehitellään ja tuotetaan konkreettinen konstruktio ratkaisemaan ongelman, kuten tuotemalli, kaupallinen tuote, suunnitelma tai organisaatiomalli.
Lavastaja	Suunnittelija ja tekijä, joka tuottaa visuaalisen kokonaisuuden lavastuksen produktion yhteistyössä ohjaajan kanssa.
Lavaste	Lavastuksen yksittäinen osa, lavastuskappale.
Lavastus	Näytelmän tai esityksen henkeä ja tulkintaa tukeva visuaalinen tila- ja aikaratkaisu.
Ohjaaja	Taiteellisen tuotannon esimies, joka työryhmän kanssa rakentaa kaksiulotteisen tekstin pohjalta fyysisen, visuaalisen maailman ympäröimän kolmiulotteisen esityksen. Ohjaaja auttaa näyttelijää kasvamaan rooliinsa sekä antaa tälle ulkopuolisen näkemyksen toiminnasta ja auttaa parempaan roolisuoritukseen. Ohjaaja ohjaa näyttelijöiden välistä fyysistä toimintaa, jännitettä sekä rytmiä. Ohjaaja suunnittelee yhdessä pukusuunnittelijan, lavastajan sekä valo- ja äänisuunnittelijan kanssa visuaalisen kokonaisuuden.
Skenografia	Esityksen visuaalinen kokonaisuus, joka koostuu lavastuksesta, puvustuksesta, naamioinnista ja valaistuksesta.

Tuottaja

Teatterituotannossa tuottaja toimii tuotannon esimiehenä. Tuottajan vastuualueeseen kuuluu esityksen valinta ja oikeuksien hakeminen, taiteellisen henkilökunnan rekrytoiminen, tuotantosuunnitelman teko ja huolehtii sen kulusta. Tuottaja laatii budjetin, huolehtii rahaliikenteestä, myynnistä ja palkanmaksusta. Tuottajan vastuulle kuuluu markkinointi ja viestintä.

Vektorigrafiikka

Resoluutiosta riippumatonta tietokonegrafiikka, jonka objektit luodaan sijoittamalla ankkuripisteitä koordinoitulle pinnalle. Ankkuripisteitä yhdistämällä muodostetaan muotoja ja objekteja. Vektorigrafiikka soveltuu parhaiten graafisten kuvien esittämiseen.

1 JOHDANTO

Heinäkuun puolivälissä sain tiedon sähköpostini välityksellä, että olen tullut valituksi suunnittelemaan lavasteita Sugar-Piukat Paikat-nimiseen musikaaliesitykseen. Toimeksiantajana toimi Teatteri Lapua ja toimeksiantona oli suunnitella Musikaalikomedia Sugar – Piukat Paikat näytelmään lavasteet graafisen suunnittelun keinoin ja tulostaa lavasteet suurtulosteina painotalossa. Tästä alkaa opintäyteinen matkani teatterimaailmaan, miten kuvittajasta voi päätyä lavastushommiin.

Lähtökohtani oli, että tietouteni teatterimaailmasta oli todella vähäinen, mutta olin todella kiinnostunut aiheesta. Teatterimaailma myös kiehtoi minua, koska en tiennyt tästä taiteenlajista mitään. Tutustun mielelläni itselleni vieraisiin, uusiin asioihin ja olen innokas oppimaan, mistä syystä olin hyvinkin innoissani toimeksiannosta. Teatterilavastaminen itsessään vaikutti kiinnostavalta työtehtävältä graafisen osuuden lisäksi. Päätin siis vastata ja lähettää hakemukseni portfolioni kera. Vastauksen sain pari viikkoa myöhemmin ja ilokseni sain lukea sähköpostista, että minut valittiin kaikkien hakijoiden joukosta.

Hain mukaan projektiin monestakin syystä. Ensimmäinen syy oli itse Sugar- Piukat Paikat musikaalin maailma, musiikki ja sen juoni, joka sai minut välittömästi kiinnostumaan. Olen aina ollut kiinnostunut ja viehtynyt vanhan ajan tyylistä, pukeutumisesta, musiikista sekä vanhoista, hienoista autoista. 30-luku, esityksen huumori ja sen hahmot vaikuttivat minuun. Musikaalin lisäksi yksi painava syy kiinnostukseeni projektia kohtaan oli, kun pohdin jo alkuvaiheessa tästä mahdollista opinnäytetyöni aiheesta, koska projekti vaikutti kyllin laajalta ja sisältävän paljon uusia, opittavia ja tutkittavia osuuksia. Muita vaikuttavia tekijöitä, miksi halusin mukaan esityksen lavasteiden tuottamiseen, oli verkostoituminen esityksen tuotannon ihmisten kanssa ja tutustuminen Lapuan teatteriin ja Vanhan Paukun kulttuurikeskukseen. Ennen kaikkea toimeksiannon myötä pääsin laajentamaan osaamistani itselle vieraan taidelajin pariin, mutta opin paljon myös graafikkona ja kulttuurituottajana.

Alkuperäinen ajatus toimeksiannossa oli, että toteuttaisin vain lavasteet kuvittamalla ja graafisesti, jonka jälkeen lähettäisin työt painotaloon suurtulostettavaksi ja työ

olisi tämän jälkeen ohitse. Näin toimeksiannossa kuitenkin myös mahdollisen aiheen opinnäytetyökseksi, josta mainitsin ohjaajalle Katja Kujalalle jo ensimmäisessä palaverissamme. Ohjaaja piti sitä hyvänä ideana. Tästä syystä ehdotin voivani olla käytettävissä myös muissa työvaiheissa lavasteiden toteutuksessa ja että olen innokas oppimaan ja olemaan mukana tuotannossa. Halusin myös oppimisen lisäksi laajentaa opinnäytetyöni sisältöä. Kujala välittömästi vastasi myöntävästi ja tämän seurauksena toimeksiantoni suureni todella paljon alkuperäisestä. Osani lavasteiden toteutuksessa kasvoi paljon ja niiden graafinen toteutus oli vain osa työtäni.

Toimeksianto oli yksi iso visuaalinen kokonaisuus esityksessä, joten olin todella paljon mukana seuraamassa harjoituksia ja pohtimassa visuaalisia, mutta myös käytännön ratkaisuja ohjaajan ja muiden tiimin jäsenten kanssa. Jännittävyttä mukaan projektiin toi se, että kokemusta teatterista minulla ei ollut juuri mitään. Uuden luovan alan alueen uutuus sai minut kiinnostumaan entisestään ja halusin nähdä, millaisia mahdollisuuksia graafikolla ja visuaalisella tuottajalla voisi olla teatterinlavasteita rakentaessa. En ollut myöskään ollut aiemmin tekemisissä Vanhan Paukun kulttuurikeskuksen väen kanssa ja olin utelias tutustumaan uusiin ihmisiin ja koko Kulttuurikeskukseen sekä sen toimintaan.

Tulevaisuudessa aion asettua työskentelemään Etelä- Pohjanmaan alueelle, joten näin tähän toimeksiantoon suostumisessa myös pitemmän tähtäimen hyötyä työuraani ajatellen teatteriin ja teatterilavastukseen kohdistuvan kiinnostuksen lisäksi. Kulttuurialalla verkostoitumisessa ja alan ihmisten tuntemisesta on suuri hyöty omaa uraa ajatellen, joten koin tämän kutsun hyvinkin hyödyttävän kaikkia osapuolia tämän projektin aikana, sekä tulevaisuudessa mahdollisten uusien tuotantojen parissa.

Opinnäytetyöni aiheeksi toimeksianto soveltui hyvin sen laajuuden ja monipuolisuuden takia. Produktio itsessään oli omaa toimialaani, vaikka henkilökohtaisesti itselleni uusi kenttä. Aihe soveltui hyvin graafisen suunnittelun ammattiini, mutta myös kulttuurituottajan tutkintooni visuaalisena tuottajana. Työni oli kokonaisuudessaan visuaalinen tuotos, joka sisälsi paljon tuotannollisia piirteitä ja vastuita. Tutkimuksellisen osuuden toteuttaminen oli tosin haastavaa, koska tuotos oli suurimmilta osin kanssatekijöiltä opittua ja käytännönläheistä tekemisen

kautta oppimista konstruktivisen tutkimisen kautta. Konstruktivisessa tutkimuksessa tutkittavaa aihetta ja ongelmaa lähestytään tuottamalla käytännönläheisesti jotain konkreettista ratkaisua eli konstruktiota, kuten tässä tapauksessa teatterilavasteet. Lukka (2014, verkkoartikkeli) kuvaa konstruktivistista tutkimusotetta innovatiiviseksi konstruktiota tuottavaksi metodologiaksi, jolla pyritään ratkaisemaan reaali maailman ongelmia. Yhtenä tavoitteena konstruktivisessa tutkimuksessa on tutkia ja kehittää ratkaisuja käytännön ongelmiin (Ojasalo, Moilanen, Ritalahti 2014, 66), kuten opinnäytetyöni aiheessa lavasteiden visuaalisen onnistumisen lisäksi lavasteiden tuli olla käytännöllisiä. Haasteellisen aihealueen lisäksi, haastetta toi tiukka aikataulu ja paine oikeasta tuotoksesta, jonka tuli onnistua hyvin ja joka tuli todelliseen käyttöön yleisön nähtäväksi.

Graafista suunnittelua hyödyntäviä lavasteaiheisia opinnäytetöitä etsintöjeni jälkeen vaikutti olevan vähän. Tästä syystä ajattelin opinnäytetyöni aiheen palvelevan jotakuta, joka mahdollisesti etsii ratkaisuja tai ideoita omiin lavastuksellisiin ongelmiin. Henkilökohtaisesti en ollut aiemmin ajatellut, että myös teatterilavastus voisi olla yksi työllistävä alue kaltaiselleni graafikolle ja visuaaliselle tuottajalle, mutta tämä harhaluulo myös johtuu suoraan kokemattomuudestani teatteria ja koko sitä taiteen aluetta kohtaan.

Opinnäytetyöni muotona on tuotos/produktio ja samalla myös kertomus, miten etenen ja toimin toimeksiannossa. Käsittelen erilaisia vaiheita, välineitä ja toteutustapoja, mutta myös pohdin löytämäni tietoa ja avaan joitain käsitteitä. Opinnäytetyössäni käy ilmi konkreettisesti, kuinka laajensin ammatillista osaamistani vaihe vaiheelta uudella luovan alan osa-alueella. Kertomuksellisesti lähden liikkeelle toimeksiannon alusta ja etenen sen eri vaiheista sen ja esitysten loppuun saakka. Opinnäytetyöni lopussa pohdin koko produktiota kokonaisuudessaan, mutta myös omaa ammatillista osaamista toimeksiannon aikana ja jälkeen. Miten käytin jo valmista tietämystäni ja taitojani toimeksiannossa, mitä uutta sain ja opin, sekä mitä hyötyjä voisi seurata. Pohdin myös toimeksiannon aikana ilmenneitä uusia näkökulmia tuottajana. Toimeksianto oli myös graafisen suunnittelun lisäksi tuotannollisesti iso työ ja lopputulos iso visuaalinen kokonaisuus esityksessä.

2 TOIMEKSIANTO

Toimeksiantaja, Teatteri Lapua, on harrastajateatteri, joka toimii aktiivisesti Etelä-Pohjanmaan alueella. Teatteri Lapuan toiminta keskittyy Lapuan Vanhan Paukun kulttuurikeskukseen, jossa heillä on oma teatteritila, Teatteri Hiomo. Teatteritoimintaa on ympäri vuoden. Teatterille kyseinen musikaali oli suuri projekti niin toteutuksellisesti kuin budjetin suuruuden suhteen. Näytelmä sisältää paljon musiikkia, laulua, koreografioita ja vuorosanoja. Musikaalikomedia oli suuri panostus koko työryhmälle näyttelijöistä puvustajiin, ohjaajaan, tuottajiin, orkesterin jäsenille ja kaikille musikaalin vaiheiden osallisille.

Lavasteiden suunnitteluun, graafiseen suunnitteluun ja toteutukseen oli panostettu budjetissa. Lavasteiden rakentamiseen oli varattu varoja lavasteiden suurtulostukseen, lavasteiden toteutukseen ja rakentamiseen, välineisiin sekä ylläpitäviin menoihin.

Toimeksiannon aikana tärkeimmiksi yhteyshenkilöiksi muodostui musikaalin ohjaaja Katja Kujala, näyttelijä ja tuottaja Kai Pöntinen, sekä näytelmän vastuutuottaja Johanna Ikola. Kujala oli vastuussa näytelmän taiteellisesta ja visuaalisesta toteutuksesta ja ohjaamisesta. Pöntinen näytteli esityksessä, mutta myös toimi yhtenä tuottajana, vastasi lavasteiden rakentamisesta ja monista juoksevista asioista. Ikola oli tuottajana päävastuussa muista käytännön asioista, rahaliikenteestä kuten budjetista ja palkanmaksuista, sopimuksista ja yhteistyötahoista ja aikatauluista.

2.1 Musikaali Sugar-Piukat Paikat tarina

Musikaaliesityksen Sugar-Piukat Paikat tarina perustuu vuoden 1959 yhdysvaltalaiseen komediaelokuvaan ”Some Like it Hot” (suomeksi Piukat Paikat), jota tähditti muun muassa Marilyn Monroe Sugarin roolissa. Elokuva oli aikanaan suuri yleisömenestys ja on yksi elokuvahistorian suosituimmista komediaelokuvista. Monet äänestykset ja arvostelut ovat osoittaneet Some Like It Hot- elokuvan olevan kaikkien aikojen hauskin ja ajattomin komedia. BCC:n vuonna 2017 järjestämässä äänestyksessä 253 elokuvakriitikkoa 52:sta maasta 100 hauskinda

komedielokuvaa läpi historian ja tuloksena Some Like it Hot-elokuva piti listan kärkeä (BCC. 22.8.2017. [Verkkajulkaisu])

Tarinan juoni lyhyesti: Piukat Paikat- elokuvan ja musikaalin tarina sijoittuu vuoteen 1929 ja kertoo kahdesta työttömästä muusikosta, Jerrystä ja Joesta. Jerry ja Joe päätyvät vahingon kautta kuitenkin vaarallisen mafian tähtäimeen ja tästä alkaa kaksikon pakomatka. Miehet päätyvät liittymään naisorkesterin jäseniksi, naisiksi pukeutuneina ja näin pääsevät gangstereilta karkuun. Matkaa kuitenkin vaikeuttaa Jerry ja Joen, heidän molempien ihastuminen naisorkesterin solistiin, kauniiseen ja suloiseen Sugariin. Miehiä uhkaa jatkuva paljastumisen pelko ja edelleen heidän kannoillaan juoksevat gangsterit. Silti mukaan mahtuu romantiikkaa ja runsas annos komiikkaa ja huumoria.

Some Like It Hot-elokuva on komiikkansa lisäksi saanut paljon ylistystä sen ajattomuudesta. Elokuva käsittelee rohkeasti aikaansa nähden sukupuolirooleja ja identiteettejä, mikä saa elokuvan tuntumaan nykypäivänäkin tuoreelta ja ajankohtaiselta.

Elokuvasta on tehty monia eri musikaaleja ympäri maailmaa vuosien varrella ja on yhä tänä päivänä suosittu musikaaliesitys teattereissa. Elokuvaan pohjustuva musikaali luotiin vuonna 1972. Musikaalin kirjoitti Peter Stone, musiikin takana oli Jule Styne ja sanoitusten tekijä Bob Merrill. Musikaali esitettiin ensimmäisen kerran Broadwaylla vuonna 1972-1973.

2.2 Toimeksiannon aloitus

Heinäkuun 24. päivänä oli ensimmäinen palaveri musikaalin ohjaajan Katja Kujalan kanssa. Palaverissa selkeni lavastusten todellisen luonne, laajuus, tyyli ja koko konsepti.

Kujala kertoi ohjaajan saadessa uuden näytelmän käsikirjoituksen käteen, tulee hänen mieltä eräänlainen väite, joka ohjaa koko näytelmän kulkua, ohjausta ja muodostumista oikeaan suuntaan.

”Ohjaajalla tulee olla aina esitykselle eräänlainen väite, jonka kautta suodatetaan kaikki eri teatterin taiteen alueet ja työvälineet, kuten puvustukset ja lavasteet. Tämän Katja oppi aikoinaan opettajaltaan opiskellessaan ohjaajaksi.” (Kujala 2017)

Piukat Paikat- musikaalin suhteen Kujalan väite oli: ”Näytelmä on kaksiulotteinen, kevytmielinen ja ajatusmaailmaltaan lattea.”

Tämän väitteen pohjalta Kujalalle käynnistyi ajatus lavasteista. Lavasteet tulisivat olemaan litteitä, kaksiulotteisia elementtejä, jotka toteuttavat ohjaajan väitettä sekä kuvaavat näytelmän luonnetta, joka on hyvin kevytmielinen, hauska ja ajatusmaailmaltaan kaksiulotteinen. Tyyllisesti inspiraationa toimii kuvituksellinen sarjakuvamainen tyyli, myötäillen 30- luvun maailmaa ja tyyliä. Osa lavasteista tulisi kulkemaan pyörillä, osa ripustettaisiin seinille tai nojaamaan tukea vasten. Osa lavasteista olisi pienempiä käsiin sopivia tavaroita, jotka ovat osana esitystä rekvisiittana. Lavasteiden visuaalinen ulkoasu tulisi olla yhtenäisiä toistensa kanssa.

Palaverin aikana Kujala selvensi paljon teatterin käytäntöjä, kuten esityksen kulkua, näyttämön tilaa ja sen käyttöä ja hieman teatteritermistöä. Puhuimme siitä, miten lavasteiden tulisi toimia ja mikä niiden tarkoitus on. Tärkeimmässä osassa lavasteissa tuli olemaan kolme isoa sermiä, joilla jaetaan ja piilotetaan osa näyttämötilasta kohtausten ja niiden miljöön vaihtuessa. Kujalan ohjeistus, ideat ja kertomat asiat palaverin aikana käynnistivät toimeksiannon.

Keskustelussa ilmeni itse toimeksiannon lisäksi sen laajuus ja aikataulu. Toimeksianto oli todella laaja ja sisälsi paljon lavasteita, niin suuria kuin pieniä. Musikaaliesityksen ensi-iltaan oli tuolloin aikaa vain kolme kuukautta ja painettavat materiaalit tuli olla valmiita seuraavan kahden kuukauden sisällä. Lavasteiden koko tekoprosessi kaikkine vaiheineen suunnittelusta toteutukseen, lavasteiden rakentamiseen ja lopulliseen käyttöönnottoon, tulisi vaatimaan suurta vaivannäköä ja tiukkaa aikataulun noudattamista. Tässä vaiheessa, kun musikaalin ensi-iltaan oli todella vähän aikaa, oli toimeksiannolla todella kiire, joten aikataulutaminen ja sen noudattaminen oli erityisen tärkeää.

3 SUUNNITTELU

3.1 Esisuunnittelu, tiedonhaku ja aikataulutus

Toimeksiannon aloittaminen alkoi hyvällä esisuunnitelmalla aiheeseen perehtymisellä ja aikatauluttamisella. Esisuunnitelmassa listataan oleelliset toteutukselliset kohdat, miten niitä lähdetään tekemään, mikä on oleellista ja mikä ei. Esimerkiksi aikataulun ollessa hyvin rajallinen kannattaa kartoittaa mitkä lavasteet ovat välttämättömiä ja mitkä jäävät vain ideointitasolle. Suunnitteluvaiheessa koko tuotos konkretisoitui kokonaisuudessaan, mikä helpotti työn aloitusta ja tuleviin vaiheisiin valmistautumista.

Esisuunnitteluvaihe sisälsi paljon pohdintaa ja yhteydenpitoa ohjaajan kanssa. Kokemattomuus näkyi tässä vaiheessa, joten jouduin kyselemään paljon asioita ohjaajalta ja etsimään tietoa myös itse. Esisuunnittelun kanssa käsi kädessä kulki tiedonhaku, joka edesauttoi varsinaisen kuvitussuunnitelman tekoa realistiseen suuntaan niin, että lavasteiden lopullinen toteutus oli mahdollista ja tehokasta.

Konstruktivisen tutkimisen menettely oli sopivin lähestymistapa lavasteiden tuotannossa. Suurin osa teoreettisesta tiedosta tuli empiirisesti kerätystä tiedosta ja asiantuntevilta tahoilta. Tärkein ja myös nopein tiedonlähde toimeksiannon aikana oli oletettavasti ohjaaja Kujala. Suurin osa vastauksista tuli häneltä tai hänen kauttaan joltain muulta taholta. Esitysten ohjaaja vastaa esityksen taiteellisesta toteutuksesta, joten lavastajat ja puvustajat tekevät paljon yhteistyötä ja pohdintaa esityksen visuaalisista seikoista ohjaajan kanssa. Lavastajalle ensimmäinen tärkeä henkilö työtä suunniteltaessa ja toteuttaessa on esityksen ohjaaja. Itse lavastuksen maailmaan perehtyminen muilla tavoilla, kuin yhteyshenkilöiltä tiedustelemalla, oli vaikeaa tiukan aikataulun vuoksi. Aika taisteli vastaan halua opiskella ja perehtyä syvemmin lavastamiseen teoriassa, johon pääsi syventymään vasta lähinnä tuotannon ollessa loppuillaan tai kokonaan ohitse.

Esisuunnittelun ja tiedonhaun lisäksi projektin alussa erittäin oleellinen osa on aikataulutus, koska aikaa lavasteiden tekoon oli suhteellisen vähän. Aikataulun teko, työvaiheiden suunnittelu alusta loppuun helpotti työn alkua ja sen kulkua.

Aikataulua suunniteltaessa oli otettava huomioon ohjaajan antamia tärkeitä päivämääriä. Oleellisin oli lavasteiden valmistumisajankohta, jotta näyttelijät ehtivät harjoitella esitystä lavasteiden kanssa. Lavasteiden valmistumispäivää ennen tärkeitä merkkipaaluja kalenterissa olivat lavasteiden kuvitusten lähettäminen painotaloon suurtulostettavaksi ja lavasteiden varsinainen rakentaminen.

Aikataulun muodostaminen realistiseksi ja toteutuskykyiseksi arvioidaan oman ammattiosaamisen mukaan. Lavasteiden tuottamisen aikataulua tuli suunnitella omien kykyjen rajoissa. Miten tehokkaasti ja nopeasti pystyy tuottamaan laadukkaat lavastekuvitukset vastaavanlaisessa tiukassa aikataulussa? Tulee osata arvioida, kuinka kauan yhden kuvituksen tekemiseen menee, varsinkin kun elementtejä on monta. Miten kuvitukset toteutetaan mahdollisimman tehokkaasti, mutta laadukkaasti. Oman ammatillisen osaamisen tunteminen ja arvioiminen on oleellista, jotta tavoitteet pysyvät realistisinä eivätkä ylitä omia luomisen kykyjä. Itsensä yliarvioinnilla voi olla ikävät seuraukset, esimerkiksi lavasteet saattavat myöhästyä ja vaikeuttaa harjoitusvaihetta.

3.2 Ideointi ja luonnostelu

Lavasteiden alkuperäinen idea ja tyylillinen ydin tuli ohjaaja Kujalalta. Kujala kuitenkin osaa arvostaa ammattiosaamista, haluaa antaa vapauksia taiteilijoille, tilaa uusille ideoille ja on valmis ja avoin kompromisseille.

Kuvittajana olen parhaimmillani fantasian parissa. Piirrosjälkeni myötäilee nykyisyytemme todellisia asioita, mutta yhdistelemällä kohtia mielikuvituksen avulla. En yleensä tavoittele realistista kuvaa, mikä antaa tilaa lisätä kuvitukseen mukaan mielikuvitusta. Fantasian voi kuitenkin luokitella moneen alaluokkaan ja Piukat Paikat- tarina on fiktiota perustuen todelliseen maailman historialliseen aikaan ja ihmiskuntaan. Ylimartimon Kuviteltua kuvitettua-kirjassa (2012, 30-32) hän kertoo kuvittajan tekevät itsenäisesti oman tulkintansa tekstistä, eli kohdallani näytelmän käsikirjoituksesta. Kohdallani kuitenkin ideani ja kuvituksen tulee kunnioittaa ohjaajan visiota esityksen lavastuksesta, mutta tuoden oma näkemykseni. Kuvituksen tulee tukea tekstiä, joten kuvitettujen lavasteiden tuli näyttää asioilta meidän nykyisestä maailmastamme, vaikka pohjautuu fiktiiviseen tarinaan.

Ylimartimoa lainatakseni, parhaimmillaan tuloksena on visuaalinen elämys, pahimmillaan kuvan ja tekstin välinen lojaliteetti rikkoutuu (Ylimartimo, 2012, 32).

Lavasteiden visualisoinnissa mielikuvitusta piti käyttää miettiessä lavaste-elementtejä, jotka viestivät kohtauksen miljööstä antaen viestin katsojalle. Kuvitetun lavasteen avulla katsoja astuu oikeaan tapahtumapaikkaan. Esimerkiksi havaitessaan veturilavasteen katsoja tajuaa kohtauksen sijaitsevan rautatieasemalla. Lennokkaalle mielikuvitukselle ei projektin kuvituksessa ollut tilaa, koska kuvitusten tuli esittää todellisilta asioilta ajaltamme. Mielikuvitukselle antoi tosin tilaa lavasteiden kuvituksellinen tyyli. Lavasteiden suunniteltu tyyli soveltuu täydellisesti omaan erikoistuneeseen suuntautumiseeni graafikkona ja taiteilijana. Graafisena suunnittelijana olen painottunut kuvittamiseen, joka on tyyllilliseltä suuntaukseltaan yksityiskohtaista ja esittävää jälkeä. Työssäni käytän paljon selkeitä ääriviivoja ja kirkkaita värejä. Myös sarjakuvamainen piirustustyyli oli jo ennestään itselleni tuttu ja mieleinen alue.

Realistisen kuvan lisänä mielikuvituksen käyttö näkyy jäljessä ja jotta voi luoda jotain, joka näkyy katsojalle mahdollisena asiana, mutta silti myös uutena, mielikuvituksellisena muunnelmana tunnistetusta ja tutusta aiheesta. Usein teokseni ovat todellisuuteen nojaavaa surrealismia, mutta tämän produktion aikana tähdättiin realismisempaan lopputulokseen. Sarjakuvamainen tyyli sopi omaan osaamiseni nähden hyvin ja tiesin välittömästi keskusteltuani ohjaajan kanssa, miten alan lavasteita hahmottamaan, kuvittamaan ja millaiseen lopputulokseen tähtään.

Ideointi alkoi tarinan sisälle pääsemisestä ja inspiraatiota etsien. Tarinaan perehtyminen alkoi lukemalla esityksen käsikirjoitusta. Käsikirjoituksessa ilmenee esityksen kulku, henkilöt, vuorosanat, laulut, kohtaukset sekä kohtauspaikat. Jokaiselle kohtauspaikalle tuli suunnitella kohtauspaikkaa kuvailevat lavasteet antamaan oikeanlaisen mielikuvan kohtauksen miljööstä yleisölle. Käsikirjoitukseen paneutumisella ideointi lavasteiden määrästä alkoi hahmottua. Lavasteiden visuaalisen kuvan hahmottamisessa auttoi katsomalla musikaalin tarinan alkulähde, joka oli vuoden 1959 elokuva ”Some Like it Hot” (suomeksi Piukat Paikat). Tähän elokuvaan koko musikaali perustuu. Elokuvan katsominen oli tärkeä inspiraationlähde sekä auttoi näytelmän maailmaan pääsemisessä. Lavasteiden

määrä ja ulkoasu selkeytyi entisestään, kuten myös lavasteiden tyyliuuntauus ja muut ideat käsikirjoitukseen perehtymisen ja elokuvan katsomisen jälkeen.

Ideointivaiheessa tuli ajatella useampaa seikkaa: lavasteiden tuli tukea ja luoda mielikuvia kohtauspaikasta, mutta ei kuitenkaan olla turhia. Kunkin elementin visuaalisuus ja kunkin lavasteen funktio oli tärkeää. Ohjaaja ohjeisti, että jokaisella lavasteella tulisi olla jokin tarkoitus ja toiminto. Suunniteltaessa tuli pitää mielessä myös se, että näyttelijät joutuivat muuttamaan lavastuksia näytelmän aikana kulisseyksissä, joten turhia lavasteita ei saa olla. Tästä syystä myös lavasteiden määrällä ja käyttämisen vaivattomuudella oli merkitystä. Lisäksi elementtejä ei saanut olla liikaa logistisista syistä, joten lavasteiden tuli olla liikuteltavissa helposti, mutta myös helppo säilyttää. Lavasteita suunniteltaessa ja ideoidessa tuli peilata paljon näyttelijöiden toimintaan lavalla ja sen takana, koska lavastevaihtoista vastasivat näyttelijät. Näyttelijät hoitivat näyttämön takana omien rooliasujen vaihtojen lisäksi lavasteiden vaihtoja, joten tästä syystä lavasteissa tuli ajatella realistisesti käytännöllisyyttä.

Tärkeimmät lavasteet olivat kolme isoa kolme metristä sermiä, jotka kuvitettiin, rakennettiin ja otettiin käyttöön ensimmäisenä. Sermeillä oli sekä visuaalinen että käytännöllinen tehtävä lavalla. Näillä kolmella pyörillä kulkevalla sermillä onnistuttiin muuntelemaan ja samalla piilottamaan eri kohtauspaikkoja. Näyttämöllä oli yksi syvempi näyttämötila, joka tuli saada piiloon kohtausten välissä. Silloin kun syvempi näyttämötila oli piilossa yleisöltä, saivat näyttelijät sermien suojissa suorittaa lavastusvaihtoja ja muuttaa kohtauspaikkaa seuraavaa kohtausta varten. Sermien väistyessä syvänteessä aukeaa uusi tapahtumapaikka ja uusi kohtaus. Sermit tulivat kaksipuolisiksi: Toisella puolella sermiä oli pilkkuja ja toisella puolella koristeelliset ikkunakuvat. Erilaisten kääntöpuolien avulla kyettiin luomaan erilainen tunnelma tiettyyn kohtaukseen ja tukemaan kohtauksen tapahtumapaikkaa, esimerkiksi hotelliin sijoittuvissa kohtauksissa esillä olivat ikkunapuolet, jotka loivat hienostuneen vaikutelman siitä, että ollaan jonkun rakennuksen äärellä tai sisällä.

Lavasteiden kuvitusaiheet vaihtelivat paljon ja niitä pohdittiin tarkkaan. Mitä elementtejä mikäkin tapahtumapaikka tarvitsee? Millä elementeillä saadaan katsojalle annettua oikeat mielikuvat kohtauspaikasta? Hyvänä esimerkkinä toimii autokorjaamossa tapahtuvan kohtauksen lavasteet. Autokorjaamon tunnelma

saatiin luotua autolla, bensatankilla, rekisterikilvillä seinällä ja Shell- logoilla. Lisäksi kohtauksessa oli mukana muuta rekvisiittaa tuomaan autokorjaamon tuntua, kuten pöytänä toiminut tynnyri ja bensakanistereita istumapaikkoina näyttelijöille. Jo näillä elementeillä saadaan tuettua esitystä ja lopullisen mielikuvan luomisessa korjaamosta.

Ensimmäinen visio lavasteista oli, että ne jäljittelevät realistista ja tunnistettavaa kuvaa. Samalla niistä tuli selkeästi näkyä kuvituksellisuus ja sarjakuvamaisuus, mikä tyyllilajina symboloi esityksen kaksiulotteista ajattelumallia. Kuvittaja voi avata kuvituksensa symboliikkaa moni eri keinoin (Ylimartimo, 2012, 144-145), kuten näiden lavasteiden kohdalla piirrostyylin avulla. Sarjakuvamainen ja kaksiulotteinen visuaalisuus tuo lavastukseen tematiikkaa sekä lisää huumoriarvoa.

Realistisessa hahmottelussa tarvitaan oikeita valokuvia referenssikuviksi. Parhaiten referenssikuvia löytyi internetin kautta Googlen kuvahaulla ja sosiaalisesta linkkien ja kuvienjakopalvelu Pinterestistä. Musikaalin aikakauden saavuttamiseksi yhtenä ideanlähteenä toimi Youtubesta löytyneet 30-50-luvulle sijoittuvat videot ja dokumentit. Erityisesti veturia varten tuli löytää vaadittuun aikauteen sopiva referenssikuva veturista. Sama tilanne oli myös autolavasteessa, jota varten tuli löytää sopiva automalli ja siitä sopiva kuva.

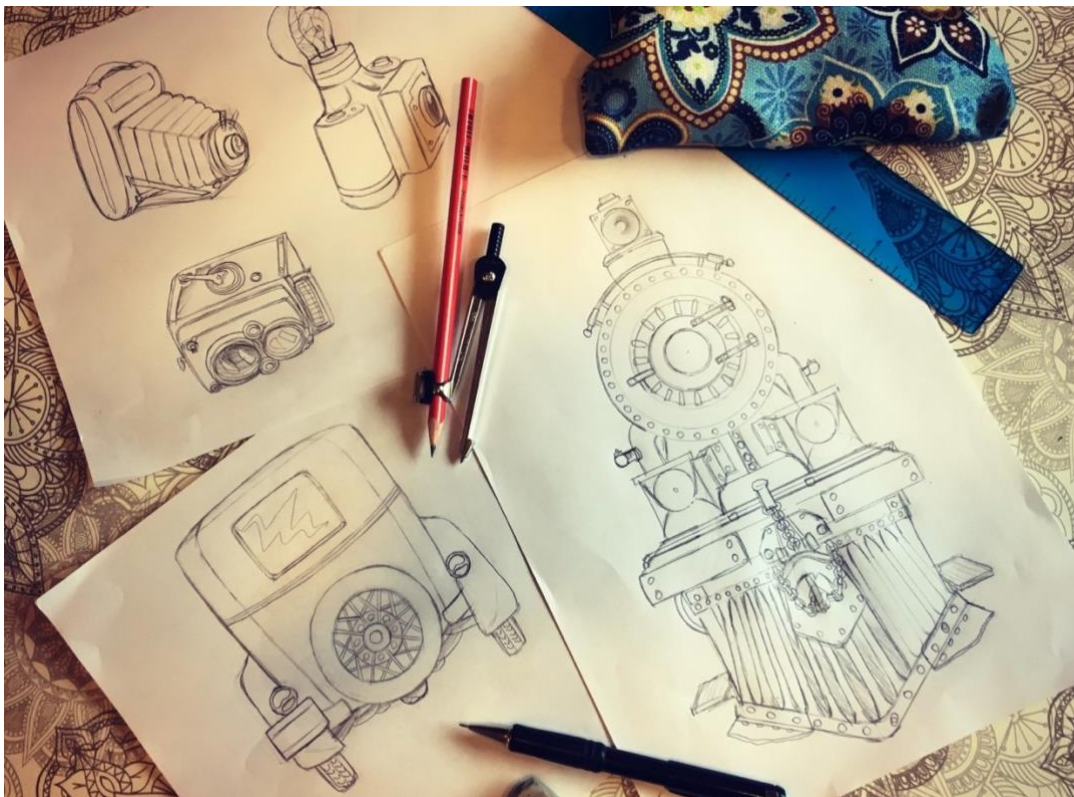
Vastaavanlaista tiedonhakuja piti tehdä laajasti monien esineiden kuvitusta varten. Lavasteiden kuvituksessa tuli ajatella, ettei piirrä mitään liian teknisesti edistynyttä esinettä musikaaliin, joka sijoittuu 30- luvulle. Yksikin pieleen mennyt yksityiskohta saattaa osua jonkun katsojan silmään ja häiritä. Tällaista tiedonhakuja ja tutkintaa piti tehdä auton ja veturin lisäksi myös kameroiden, aseiden, Shellin bensatankin ja logon, matkalaukkujen ja junanvessan kohdalla. Sopivien referenssikuvien löytyttyä Keskustelin niistä Pöntisen ja Kujalan kanssa.

Turhan ja ylimääräisen työn välttämiseksi referenssikuvista valittiin nopeasti sopivimmat, koska toimeksiannolla oli todella tiukka aikataulu. Päätöksiä pyrittiin tekemään kuvituksen kohteen eri kuvakulmista niin, ettei luonnoksia tehdä liikaa monesta eri näkökulmista. Turhaa työtä yritettiin välttää rajallisen ajan vuoksi. Tästä esimerkkinä autolavaste, josta olisi voinut tehdä monta erilaista luonnosta eri

kuvakulmista, mutta oikea kuvakulma tuli päättää nopeasti, koska autolavasteen toteutus monine yksityiskohtineen monesta kuvakulmasta olisi vienyt liikaa aikaa.

Kaikkien lavaste-elementtien mallia tai kuvakulmaa ei kuitenkaan osattu päättää ennen luonnostelua (Kuva 1). Tästä syystä esimerkiksi kameroista piti tehdä useampi luonnos ennen lopullista päätöstä.

Ideointi ja luonnosteluvaihe olivat nopeita ja tehokkaita aktiivisen kommunikoinnin ansiosta. Seuraava vaihe oli lähteä piirtämään luonnoksia puhtaaksi ja jatkamaan kuvituksia eteenpäin.

Kuva 1. Kuvitusten luonnosteluvaihe

3.3 Toteutustapa ja välineet

Lavasteiden sarjakuvamainen tyyli oli mahdollista tehdä monella tavalla. Jokaisella on oma tottuksensa toteuttaa kuvituksensa, vaikka perinteisesti piirtämällä paperille kynillä ja tusseilla, kun taas toiset toteuttavat kuvituksensa digitaalisen piirtämisen ja maalaamisen keinoin. Minä käytin molempia tapoja. Sarjakuvamainen jälki onnistui yksityiskohtaisissa sekä isoissa lavaste-elementeissä parhaiten

piirtämällä paperille, jonka jälkeen piirrokset skannattiin tietokoneelle. Yksinkertaisemmat tai helpommat lavasteet oli paras piirtää tietokoneella digitaalisesti piirtopöydän avulla.

Tämän toimeksiannon toteutukseen välineinä oli tämän päivän normaaleja graafisen suunnittelija ja kuvittajan välineistöä: piirustusvälineet, skannauskone, tietokone, piirtopöytä ja tietokoneelle asennetut ohjelmat. Ohjelmina lavasteissa oli käytössä Adobe Photoshop sekä Illustrator. Vaikka nykypäivänä paljon graafisia töitä toteutetaan edelleen piirtämällä ja maalaamalla, on ala siirtynyt kuitenkin suurimmilta osin digitaaliseksi. Digitalisoitumisen aikakausi näkyy vahvasti lähes jokaisella toimialalla, mutta varsinkin graafisen suunnittelun alalla digitaalinen aika näkyy selkeästi. Markkinoinnin, myynnin ja palveluiden aloilla toimintoja on siirretty verkkoon jo vuosia sitten ja on nykyään jo hyvin perinteinen tapa toimia verkossa ja digitaalisesti (Ilmarinen, Koskela 2015, 72-73). Teknologian ja digitalisaation aika ei kuitenkaan sulje pois perinteisiä tapoja tuottaa materiaalia. Taiteellisella ja graafisella alalla joitain asioita ei digitaalisesti välttämättä pysty toteuttamaan ja käsintehtynä työ saa erilaista arvoa ja aitouden tuntua. Eri henkilöt myös arvostavat eri lailla toteutustapoja, joten vanhanaikaisempi paperille piirtäminen voi olla juuri se mitä taiteilijan työssä arvostetaan ja siitä syystä halutaan tämä palkata.

Digitalisoituminen näkyy myös yhteistyössä painotalon kanssa. Lavasteet tulitaisiin toteuttamaan suurtulosteina painotalossa, joten aineiston tuli olla digitaalisessa muodossa. Tästä syystä kaikki käsintehty piirros tuli saada digitaaliseen muotoon ja valmiina kuvitukset lähetettiin painotalon oman aineistopalvelun kautta. Syy painotalon käyttöön oli tiukka aikataulu. Lavasteet voisi toteuttaa vanhanaikaiseen tapaan maalaamalla suoraan vanerille, mutta tämä toteutus on huomattavasti hitaampi kuin painotalon lasertulostimen tekemä tulos. Toimeksiannon aikataulun ollessa hyvin tiukka ja lavasteita suuri määrä, oli painotalon valinta viisain päätös. Painossa tuotettujen lavasteiden laatu ja tarkkuus on myös eri luokkaa kuin käsin tehdyssä, vaikka myös käsintehty voi olla tarkka ja laadukas.

Aineiston digitaalisen lähettämisen lisäksi, kuvituksia on huomattavasti helpompi käsitellä ja muokata digitaalisessa muodossa kuin todellisessa fyysisessä muodossa. Illustratorissa kuvat muutetaan vektorigrafiikaksi, mikä helpottaa

jokaisen kuvan muokkausta, kuten kuvituksen koon muuntelua vahingoittamatta kuvalaatus. Vektorigrafiikassa piirros säilyy tarkkana ja hyvälaatuisena. Painoon lähettäessä aineiston tulee olla tietyssä tiedostomuodossa ja piirrosten ollessa digitaalisia on niitä helppo muuttaa tarpeiden mukaan.

3.4 Tavoitteet

Lavasteiden onnistuminen aikataulussa on pääasiallinen tavoite toimeksiannossa. Lavasteiden tuli sopia esitykseen esteettisistä ja käytännöllisestä näkökulmasta sekä olla sopivan kokoisia ja helppokäyttöisiä.

Onnistuneet lavasteet eivät kuitenkaan olleet ainoa tavoite toimeksiannossa. Vähintään yhtä tärkeitä olivat omat henkilökohtaiset tavoitteet, joita olivat oman ammattiosaamisen laajentaminen, uuden luovan osa-alueen oppiminen ja omaksuminen ja kasvaminen oman alansa ammattialaisena. Toimeksianto sisälsi paljon haasteita, joista tuli selvittää.

Henkilökohtaisena tavoitteena oli oppia mahdollisimman paljon teatterimaailmasta. Mitä on teatteri ja miten teatteri toimii, entä miten teatteriesityksen koko työryhmä työskentelee ja saa aikaan esityskelpoisen näytelmän yleisölle? Tavoitteisiin kuului myös kaikkien visuaalisten seikkojen oppiminen teatterissa, varsinkin lavasteiden toimivuus ja vaatimukset. Paljon oppimista sisälsi myös lavasteiden graafinen suunnittelu, toteutus ja kaikki siihen liittyvä, kuten piirtäminen, välineiden ja ohjelmien monipuolinen käyttö ja painotalon kanssa käyty yhteistyö. Kuvituksessa sen käyttötarkoitus määrittelee sen etenemisen valmistumiseen saakka. Kirjojen kuvituksessa tulee lähteä ja edetä eri tavalla, kuin lavastesuunnittelussa, koska niiden suunnittelussa on mietittävä visuaalisuuden lisäksi käytännöllisiä asioita. Mainoksissa ja kirjoissa tulee kuvittajan muistaa taitot ja tekstien asettelu, mutta lavasteiden kuvituksessa funktio on todella erilainen.

Tavoitteisiin sisältyi myös toimeksiannon jälkeiset tapahtumat tai mahdollisuudet tulevaisuuden työelämässä. Oma ammattitaito ja aktiivisuuden esilletuominen on oleellista kontaktien luonnissa, mikäli haluaa pitää mahdollisena uusien työtarjousten saamisen kyseisestä paikasta. Nykyajan työelämässä tekijän

henkilökohtainen osaaminen ja erikoistuminen yksinään eivät takaa pärjäämistä työelämässä. Tekijän työmoraali, aktiivisuus ja persoona ovat myös asioita, jotka voivat antaa kuvan toimeksiantajalle tai työnantajalle hyvästä työntekijästä. Verkostoitumisella omalla toimialallaan on todella iso merkitys tulevaisuuden työllistymisen kannalta. Kontaktien luominen oli tulevaisuutta ajatellen yhtä tärkeässä roolissa onnistuneiden lavasteiden, ammatillisen kasvun ja kokemuksen kerryttämisen ohella. Toimeksiannon aikana opitut asiat voivat mahdollisesti hyödyttää myös muiden työnantajien tehtävissä tulevaisuudessa. Kokemuksesta teatterista ja lavastuksesta voi ilmetä hyötyä muissa tulevilla projekteissa tai työpaikoilla.

4 TOTEUTUS

4.1 Lavasteiden graafinen toteutus

Jokainen kuvitettu kuva oli omanlaisensa ja osa kuvituksista toteutui eri tavalla kuin toinen. Toiset piirrokset vaativat enemmän vaiheita, kun taas toiset valmistuivat suoraan digitaalisesti piirtämällä. Paljon yksityiskohtia sisältävät kuvitukset syntyivät paperille lyijykynällä. Piirtämisen jälkeen piirros piirrettiin uudelleen puhtaaksi tusseja ja maalikyniä käyttämällä. (Kuva 2.) Valmiit piirrokset skannattiin tietokoneelle ja viimeisteltiin kuvankäsittelyohjelma Photoshopilla ja vektorigrafiikanohjelmalla Illustratorilla.

Kuvankäsittelyohjelma Photoshopissa piirroksista on helppo poistaa ylimääräisiä roskia tai viivoja, jotka voivat häiritä tai jopa pilata kuvan. Piirustuksen viivasta saa myös tummemman ja tarkemman, jolloin puolestaan piirros näyttää paremmalta, tarkemmalta ja laadukkaammalta. Hyvälaatuista kuvaa on myös helpompi muunnella ja piirtämistä jatkaa digitaalisesti tietokoneen piirtopöydällä. Piirrosten Photoshopissa muokkaamisen jälkeen kuva siirrettiin Adobe Illustrator- ohjelmaan. Illustratorissa piirrokset muutetaan vektorigrafiikaksi, joka helpottaa niiden käsittelyä ja koon muuntelua, silti säilyttäen hyvän ja tarkan laadun. Vektorigrafiikka ei ole sidottuna resoluutioon, joten siksi ohjelmalla kuvan suurentaminen ja pienentäminen on mahdollista ilman että laatu kärsii.

Jokainen lavastuselementti käsiteltiin Illustrator- ohjelman kautta. Lavasteiden koot vaihtelivat suuresti kolme metrisestä, massiivisesta lavasteesta käteen sopivaan rekvisiittaan. Suurien kokoerojen takia kuvien tuli venyä eri kokoisiksi laadun kärsimättä, johon Illustrator oli soveltuvin ohjelma. Painotalossa lavasteet tulostettiin paksuille levyille lasertulostimella. Lasertulosta varten jokaiselle lavasteelle tuli tehdä ääriviivat eli leikkuulinjat. Tekemällä leikkuulinjat lasertulostin tunnistaa viivat, jonka jälkeen leikkaa ja tulostaa tulosteet suoraan oikeaan muotoon.

Kuva 2. Veturilavaste puhtaaksi piirrettynä valmiina skannattavaksi.

Lavasteiden laadukkuuden ja muuntautumisen lisäksi niiden tuli visuaalisesti kuulua ns. samaan perheeseen. Lavasteiden yhtenäisen tyylin tuli jatkua jokaisessa elementissä. Yhtenäinen tyyli vaikuttaa katsojankin kokemukseen myönteisesti. Lavasteiden ulkoasuilla oli kolme merkittävää yhdistävää visuaalista piirrettä: sarjakuvamainen tyyli, värimaailma ja pallokuviointi. Sarjakuvamainen tyyli kuvastaa esityksen luonteen kaksikulotteisuutta ja huumoria. Lavasteiden värimaailman ollessa yhtenäinen on katsojan niitä mieleisempää seurata ja värit näkyvät merkittävästi yhtenä yhdistävänä tekijänä. Värimaailmassa käytettiin eniten mustavalkoista värimaailmaa, mutta myös kolmea kirkkaampaa väriä ja lisäksi muutamaa muuta väriä. Kolme kirkkainta väriä olivat vihreä, vaaleansininen ja

punainen. Idea näihin väreihin tuli tutuista Aku Ankan veljenpoikien tunnusväreistä, joka ilmeni mieleen pohdittuani sarjakuvia ja erilaisia värimaailmoja ja väriyhdistelmiä. Pallokuviointi viittaa 30-50- luvun suosittuun pallokuosiin, jonka oli tarkoitus viedä musikaalin miljööttä lisää oikeaan aikakauteen. Jokaisessa kuvituksessa oli vahvat kontrastit näkyvyyden ja selkeyden vuoksi.

Tärkeimmät lavasteet olivat jo aiemmin mainitut kolme, 3 metriä korkeaa suurta sermiä, jotka kulkivat pyörillä. Sermit toteutettiin kaksipuolisena, jolloin niitä saatiin käytettyä monipuolisesti kohtauksissa. Sermit tultiin tulostamaan isoina tarroina, jotka liimattiin isoille vanereille. Toisella puolella oli koko sermin mitalta pallokuviota, jota pystyttiin käyttämään monipuolisesti taustalla ollessaan neutraalimpi, mutta silti myötäilevän lavasteiden yhtenäistä tyyliä. Sermien toisella puolelle tuli iso, koristeellinen ikkunamainen kuva. Tätä puolta pystyttiin käyttämään kohtauksissa, jotka sijoittuvat hotelliin tai sen ympäristöön. Ikkunalla saatiin luotua ylellisempi, hotellitunnelma kohtaukseen. Tyyliä käytettiin ajatonta, jo 1900- luvun alussa ovissa ja ikkunoissa käytettyä geometristä kuviointia ja lehti tai kukkamaista kuviointia. Sermeistä tuli tarkoituksella mustavalkoiset, koska tällöin oli mahdollista ”maalata” sermit eri värisiksi teatterin värikkäillä valoilla. Eri väreillä saatiin myös luotua oikeanlainen tunnelma sen hetkiseen kohtaukseen.

Työttömien kylteissä otettiin suoraan vaikutteita sarjakuvamaailmasta, sekä kolmessa pyrittiin köyhän näköiseen, pahvimaiseen ulkoasuun. Kyltit olivat mukana kohtauksessa, jossa työttömät ja köyhät muusikot protestoivat muusikoiden liiton toimiston edessä vaatien töitä. Kyltit tulostettiin paksuille, mutta kevyille pahvilevyille, joiden tuli lisäksi kestää käyttöä kylttien ollessa mukana koreografiassa.

Matkalaukuissa myötäiltiin myös vanhanajan muotia ja niistä oli nähtävissä selvästi kolme kirkasta pääväriä. Näiden kolmen päävärin lisäksi käytössä oli myös punertava ruskea ja harmaan eri sävyjä. Matkalaukut tulivat sijoittumaan junan makuuvaunun matkatavarahyllylle kerrossängyn päälle.

Sermien jälkeen seuraavat isot lavaste-elementit olivat autokorjaamokohtauksen auto ja juna-aseman veturi. Nämä molemmat lavasteet toteutettiin samalla tavalla

kuin sermit, eli ne tuettiin ja niihin asennettiin pyörät alle, jolloin niiden liikuteltavuus oli mahdollisimman vaivatonta ja sujuvaa.

Juna-aseman kohtauksessa jo veturi itsessään oli valtava ja huomiota herättävä lavaste. Veturilavasteessa oli paljon yksityiskohtia ja oli kooltaan sermien lailla kolmemetrinen. Veturin yksin ollessa iso, havainnoiva ja katseita keräävä, ei juna-aseman tuntua luomaan tarvinnut enempää kuin aseman kellot, joissa numerot 6 ja 7 kuvaavat laiturien numeroita. Myös asemakellojen näyttämä aika täsmää musikaalin tarinaa. Vastaavanlaisilla yksityiskohdilla saadaan esitykseen ja lavasteille enemmän vakuuttavuutta, vaikka moista yksityiskohtaa ei jokainen välttämättä huomaisikaan. Kohtauksen tapahtumapaikassa tuli olemaan myös paljon toimintaa kuten laulua ja tanssia, joten myös tästä syystä liikaa lavaste-elementtejä ei kannattanut kohtaukseen lisätä.

Joen ja Jerry'n hotellihuoneeseen toteutettiin lipasto taustalle nojaamaan seinään ja kaksi sängynpäätyä, jotka kiinnitettiin oikeisiin sänkyihin. Suurin osa lavasteista tulostettiin paksuille ja kestäville levyille, mutta sängynpäädyt päätettiin toteuttaa alumiinilevyille, jotta ne varmasti tulevat kestäämään koko esityskauden ajan.

Kolme lavasteissa käytettyä kirkasta väriä näkyivät parhaiten elementeissä, jotka olivat rekvisiittana näyttelijöiden käsissä: kameroissa, viuhkoissa ja aseissa. Parhaiten värimaailma pääsi oikeuksiinsa gangsterien kolmessa konepistoolissa (Kuva 3). Tarinan kolme gangsteria, jotka jahtaavat päähenkilöitä Joeta ja Jerryä, ovat hahmoiltaan tarkoituksella tehty humoristisiksi ja stereotyyppisiksi sen aikakauden mafiosahahmoiksi. Aseiden ollessa gangstereiden mukana alusta lähtien, kun hahmot tulivat mukaan juoneen, aseiden värit myös yhdistyivät henkilöihin, esimerkiksi gangsterien pomolla oli alusta asti vihreä ase.

Kuva 3. Esityksen gangsterit aseineen.

Kaksi pienempää käsiasetta tulivat toisen mafiosajengin aseiksi autokorjaamo kohtaukseen. Kaikissa aseissa on nähtävissä toistuva pallokuosi, mustavalkoisuus ja yksi korostusväreistä.

Yksi vaativimmista lavasteista oli junanvessa. Junassa tapahtuvien koko kohtauksen miljöö vaati paljon pohdintaa ja luovia ratkaisuja. Lopulta junan vessa päätettiin toteuttaa kaksipuolisena, pyörivänä elementtinä. Junanvessan ideoinnissa ja kuvittamisessa piti ensin ottaa selvää oikean aikakauden junan sisutuksesta. Junanvessassa oli myös nähtävissä muussakin lavastuksessa toistuvia yhteneväisiä tekijöitä, kuten punainen ja vihreä väri ja pallokuosi.

Yksi iso lavastuselementti oli miekkakala, joka tuli huvijahdissa tapahtuvaan kohtaukseen takaseinälle. Miekkakala sisälsi paljon teräviä reunoja ja lavastetta käsiteltäessä tuli olla varovainen, ettei vahingossa sitä hajota. Vaikka miekkakala oli lavasteena kevyt, se oli kuitenkin kaksi metriä leveä, joten lavastevaihtoja tehdessä näyttelijöiden tuli olla tarkkana ripustaessaan miekkakalaa seinälle. Miekkakala mainittiin myös näytelmän tekstissä, siksi sen tuli näkyä hyvin yleisölle ja olla näyttävä.

4.2 Lavasteiden tulostus

Yksi tärkeimpiä työvaiheita toimeksiannon aikana oli lavasteiden suurtulostus. Lavasteiden tuli olla hyvissä ajoin valmiita ja lähdössä painoon aikataulun takia. Painotalojen kilpailuttaminen oli ensimmäinen osuus. Kilpailuttaminen oli tärkeää, jotta onnistuttiin saamaan paras ja halvin tarjous, joista sitten valikoitiin sopivin tarjous. Painotaloja valikoitui viisi, joihin lähetettiin sähköpostilla tarjouspyyntö lavasteluettelon kanssa (Lavasteluettelo liitteissä). Vastausten jälkeen valittiin parhain ja halvin tarjous, joka tuli i-Printiltä.

Lavasteluetteloon merkittiin tarkkaan jokainen lavaste, niiden määrä, koko ja materiaali, jolle kukin elementti tuli tulostaa. Osa lavastekuvituksista tulostettiin isoina tarroina, jotka liimattiin isoille vanereille. Tarrojen tulostus oli helpompi ja myös halvempi vaihtoehto isoimmille lavasteille. Tämä ratkaisu tehtiin muun muassa sermien ja junanvessan kanssa. Valtaosa lavasteista tulostettiin elementin koosta riippuen kestäväälle, mutta kevyelle pahvipohjalle. Lavasteiden pinta tuli olla mahdollisimman matta, etteivät ne heijastaisi teatterin valoa niin, ettei lavasteita saa selvää. Sängynpäädyissä käytettiin ohutta alumiinia, koska niiden tuli olla hieman muita tukevampia.

Tarjousten lähettäminen alkoi hyvissä ajoin jo ennen kuin kaikki lavastekuvitukset olivat valmiita. Kuvitusten toteutusjärjestys määräytyi lavasteen tärkeyden mukaan, esimerkiksi sermien ollessa merkittävimmät lavasteet näyttämötilojen jakamisen vuoksi, ne valmistuivat ja lähetettiin painoon ensimmäisenä. Kiireellisen aikataulun vuoksi järkevintä oli lähettää lavastekuvituksia vähitellen eri erissä ja tärkeysjärjestyksessä. Tärkeysjärjestyksessä tuli ottaa huomioon myös lavasteiden rakentaminen, mikä tulisi myös viemään aikaa, ennen kuin lavasteita päästiin harjoittelemaan esityksen kanssa. Osa kuvituksista oli jo valmiita painotaloja kilpailutettaessa, kun taas osa oli vielä kesken. Lavasteiden suurtulostamiseen vaikutti myös painotalon omat työjonot. Myös tästäkin syystä lavasteiden painoon lähettämisen kanssa tuli olla nopea ja lavasteet tuli osata priorisoida, mikä on tärkeintä saada ensimmäisenä valmiiksi.

Painotalolla oli aineistonlähetyspalvelu verkossa, jonne lavasteet saatiin lähetettyä digitaalisesti. Painoon lähettäessä aineistoissa tuli olla tarkalleen oikeat mitat.

Painotalolle suurtulosteiden mitat kävivät ilmi jo aiemmin lähetetyssä lavasteluettelossa, mutta jokainen tiedosto piti varmistaa samoihin mittoihin hyvän tulostuslaadun varmistamiseksi. Oikean formaatin ja koon lisäksi jokaiselle lavasteelle oli tehty ääri viivat eli leikkauslinjat, joiden avulla painotalon lasertulostin pystyi tulostaa lavasteita suoraan oikeaan muotoon (Kuva 4.).

Yhteistyö i-Printin kanssa sujui vaivattomasti ja helposti. Ongelmia ei ilmennyt juuri mitään ja muutaman kerran, kun ongelmia tuli vastaan, saatiin ne korjattua todella helposti. Suurin osa viestinnästä painotaloon käytiin sähköpostitse ja yhteydenpitoa helpotti yhteys henkilön ollessa yksi musikaalin näyttelijöistä. Muutaman kerran vaadittiin käyntiä paikan päällä ongelman ratkomiseksi tai viemään joitain aineistoja muistitikulla painotalolle.

Kuva 4. Veturin suurtulostus meneillään.

Suurtulosteiden painatuksessa meni aikaa noin kolme viikkoa, johtuen i-Printin työjonoista ja myös osan kuvitusten ollessa kesken. Lavasteet saatiin kuitenkin tulostettua ajoissa ja aikataulu piti edelleen. Lavasteet kuljetettiin peräkärryssä ja pienimmät mahtuivat henkilöauton takapenkille. Logistisesti vaikeimmat kuljetettavat elementit olivat isot sermit, junan veturi, junan vessan seinät ja miekkakala. Kaikki saatiin kuitenkin ehjänä perille Lapuan teatterille.

4.3 Lavasteiden rakentaminen

Lavasteiden saavuttua teatterille alkoi välittömästi lavasteiden rakentaminen. Osa lavaste-elementeistä oli painosta sellaisenaan valmiita käyttöön, kuten aseet, kamerat ja viuhkat. Osa lavasteista vaati hienoista hienosäätöä, kun taas toiset vaativat enemmän rakentamista. Lavasteita rakennettiin enimmäkseen Pöntisen ja Kujalan kanssa ja silloin tällöin muitakin tuotantotiimistä ehti avuksi.

Tärkeimmät lavasteet olivat kolme isoa sermiä (Kuva 5 ja 6), jotka olivat merkittävimpien lavasteiden joukossa niiden funktion takia. Sermeillä tultiin jakamaan ja piilottamaan osaa näyttämötiloista ja niiden käyttöä käytännössä piti näyttelijöiden päästä harjoittelemaan. Koska sermit olivat korkeat, vaativat ne tukevat ja varmat tukirakenteet. Sermit tuettiin raudoilla reunoista koko sivun verran ja alas laitettiin lautaa ja isot kulmaraudat. Lopuksi sermien alle laitettiin pyörät, joilla ne saatiin liikkumaan vaivattomasti. Viimeistelynä laudat ja raudat maalattiin mustalla, jolloin niistä tuli paljon viimeistellymmän näköiset. Teatterin näyttämötila on tumma ja lattia- ja seinäpinnat mustat. Näyttämön ollessa mustanpuhuva ja esityksen aikana ainoat valot ovat kohdistettuja näyttämövaloja, ohjaa ympäristö katsomaan esitystä ilman, että katsojan huomio keskittyisi tilaan missä on. Tumman esiintymistilan suoman paremman keskittymisen myötä yleisö voi syventyä paremmin esitykseen ja saada paremman teatterielämyksen. Tumman esiintymistilan vuoksi lavasteiden kohdat, jotka haluttiin häivyttää yleisön silmiltä, maalattiin mustaksi. Tällöin katsojan silmä ei kiinnity esityksen aika epäolennaiseen, kuten liikkuvan sermin valkoiseen tukirautaan. Sermit onnistuivat hyvin ja ne olivat yllättävän kevyitä liikutella, vaikka olivatkin lavaste-elementteinä massiiviset.

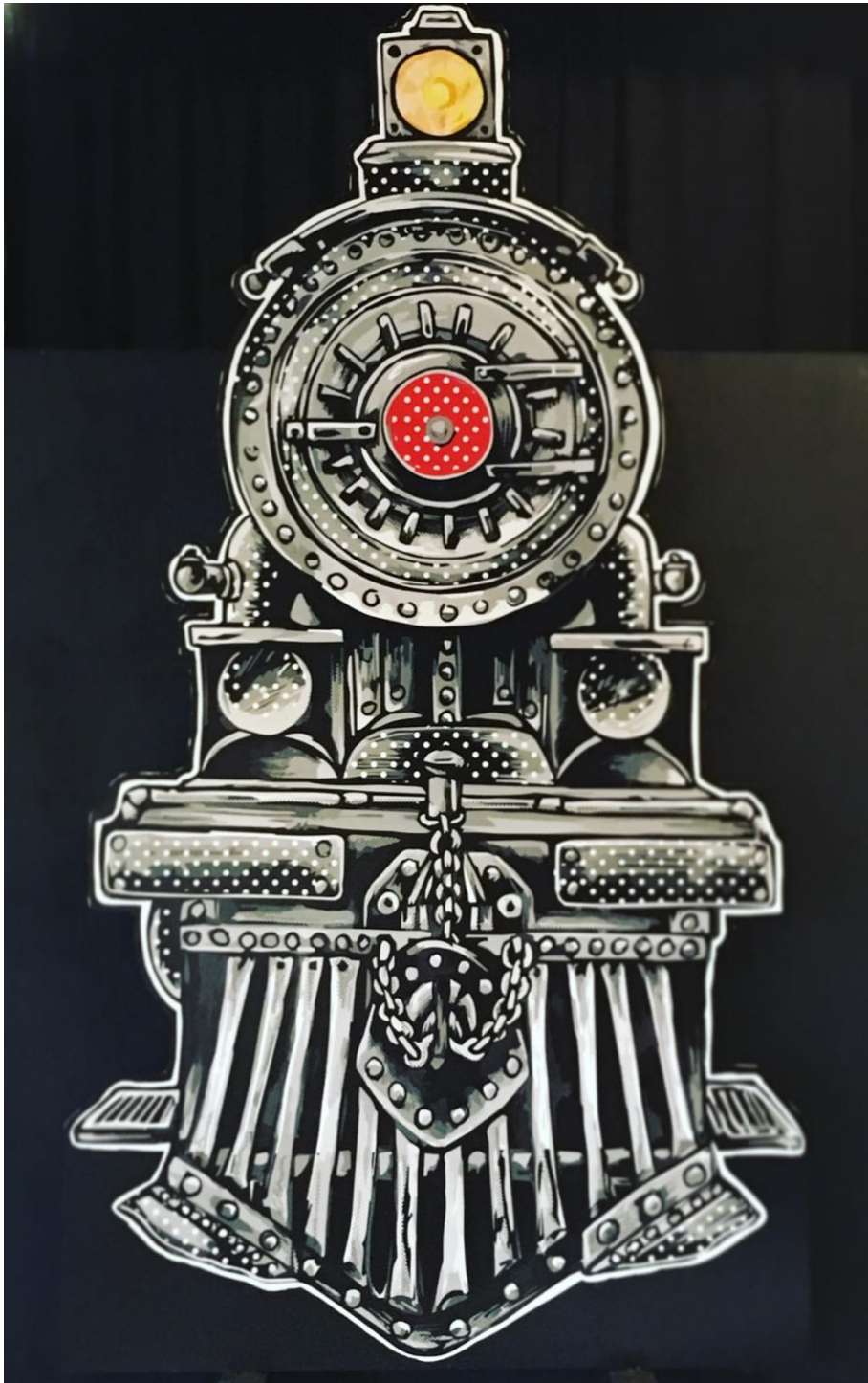

Kuva 5. Kuvassa sermien pilkku- puoli esillä.

Kuva 6. Kuvassa sermien ikkunapuoli esillä.

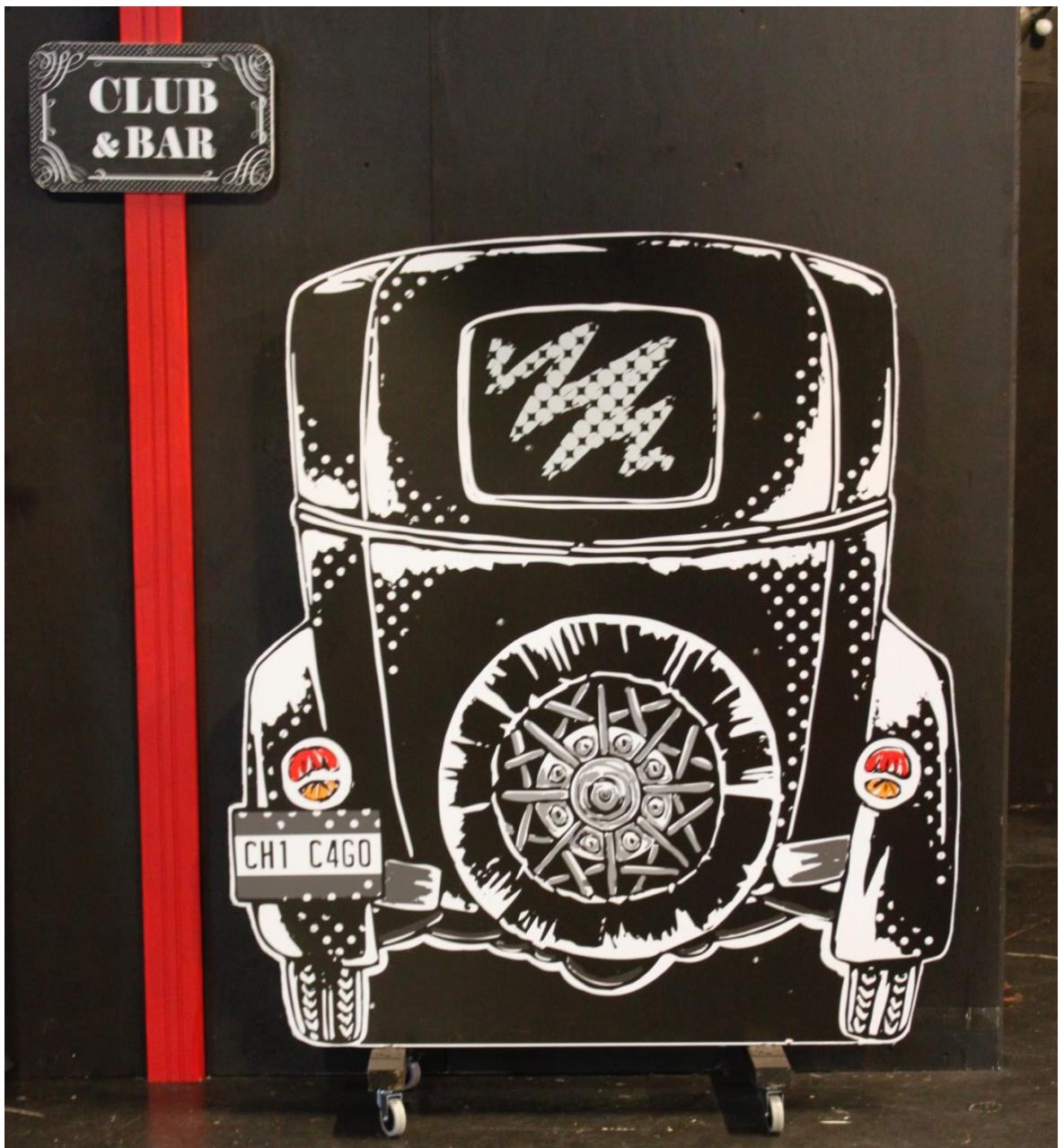
Veturi-lavaste vaati sermien lailla tukevan rakenteen toimiakseen ja pysyäksään pystyssä. Veturi oli korkeudeltaan kolme metriä, näyttävä ja iso elementti, joka piti myös olla helposti liikuteltavissa ja piilotettavissa kulisseihin. Veturin selkäpuolelle ja alle ruuvattiin paksut laudat tukemaan. Myös veturi tuli kulkemaan pyörillä, jolloin sen siirtely oli sulavaa ja nopeaa. Veturin selkäpuoli maalattiin mustaksi, jotta sen saa helposti katoamaan kulisseihin mustia pintoja vasten.

Kuva 7. Valmis veturi- lavaste.

Autokorjaamokohtauksen autolavaste oli seuraava isompi elementti. Autolle tehtiin sama rakennelmaratkaisu kuin veturille, eli auto tuettiin laudoilla selkäpuolelta ja alhaalta laudoilla sekä kulmarauodoilla. Autolavaste toteutettiin myös pyörien päälle ja selkäpuoli maalattiin mustaksi. Alla olevassa kuvassa (Kuva 8) näkyy myös punainen tolppaa esittävä seinään kiinnitetty lauta, jonka funktio oli toimia kiinnityspaikkana kylteille ja asemankelloille. Punaisen ”tolpan” väri otettiin suoraan lavasteissa käytetystä punaisesta ja maalia hakiessa myyjä pystyi kuvasta suoraan määrittelemään koodin, jolloin saatiin täsmälleen sama punaisen väri myös tolppaan.

Kuva. 8 Auto, punainen ”tolppa” ja klubin kyltti.

Kuva 9. Junan makuuvuode, päällä kuvitetut ja tulostetut matkalaukut.

Massiivisimmat, raskaimmat ja haasteellisimmat lavasteet olivat Dixie Flyer-junassa junamatkan tapahtumien miljööhön sijoitetut junan kerrospeti (Kuva 9) ja pyörivä junan vessa (Kuva 10). Juna oli alusta asti haasteellisin lavastettava miljöö, koska kohtaukset tapahtuvat junassa, mutta kahdessa eri tilassa. Ohjaajan ja Pöntisen kanssa keskusteltiin ja pohdittiin erilaisia vaihtoehtoja ja ratkaisuja, miten toteuttaa yhdessä tilassa kaksi tilaa näyttävästi ja toimivasti. Haasteellinen tila tuli olemaan myös näyttelijöille näiden lavasteiden ollessa muita isompia ja painavampia, jolloin lavastevaihdot olivat myös vaikeampia. Makuuvaunun kerrossänky piti toteuttaa oikeaksi fyysiseksi sängyksi, koska näytelmässä Jerry ja Sugar istuvat sängyssä ja kohtauksessa mukaan tulee myös muita näyttelijöitä joko myös istumaan sänkyyn tai nojailemaan sitä vasten. Pöntinen rakensi sängyn

rungon, jonka jälkeen sänky maalattiin valkoiseksi. Valkoisena sänky nousi entisestään mustasta näyttämötilasta ja ohjaa katsojan herkemmin keskittämään katseensa oikeaan suuntaan. Sänkyihin patjat niitattiin kiinni ja lisättiin verhotangot ja punaiset verhot jatkamaan samaa värimaailmaa muiden lavasteiden lailla. Sängyn päälle tehtiin matkatavaratila, jonne tulivat kuvitetut, pahviset matkalaukut ruuvattuina kiinni. Koska kerrossänky oli oikea sänky, pahviset matkalaukut toivat humoristista vivahdetta lavasteeseen. Esityksessä sängyn molemmilla puolilla käytettiin sermejä suomaan suojaa ja myös visuaalisuutta kohtaukseen.

Kuva 10. Pyörähtävä junanvessa lavaste, toinen puoli.

Junan vessan pohdittiin monia ratkaisuja ja lopulta päädyttiin luovaan ja toimivaan ratkaisuun. Vessalavasteesta päätettiin suunnitteluvaiheessa tehdä kaksipuolinen iso, liikuteltava ja pyörähtävä lavaste, jonka saisi käännettyä paikallaan ympäri. Pyörivän lavasteen toisella puolella oli kuva junanvessaan johtavasta ovesta (Kuva 11), kun taas toisella puolella oli varsinainen vessa. Junanvessan sisäpuolelta löytyi peili, lavuaari ja vessanpöntön putkistoa ja klosetti.

Kuva 11. Pyörähtävä junanvessa lavaste, toinen puoli.

Erytisen ja hauskan lavasteesta teki junanvessan sisällä ollut oikea vessanpönttö. Ensin vessanpönttö maalattiin turkoosinvihreäksi ja pilkutettiin mustilla pallotarroilla.

Oikean vessanpöntön käyttämiseen päädyttiin näytelmän junanvessassa tapahtuvan kohtauksen vuoksi. Junanvessaan sijoittuvassa kohtauksessa Sugar istuu vessanpöntön päällä, joten vessaan tuli saada jokin oikean esine, jolle Sugar istahtaa. Vessanpöntön myötä lavasteesta tuli lisäksi melko raskas siirreltävä ja vaati kaksi näyttelijää sen kääntämiseen ja siirtämiseen. Junanvessan lavaste oli kuitenkin mielenkiintoinen, koska samaan aikaan lavaste oli kuvitusten avulla lattea ja kaksiulotteinen, mutta vessanpöntön ansiosta lavaste oli samaan aikaan kolmiulotteinen.

Dixie Flyerin- junassa tapahtuvien kohtausten junanvessa ja makuuvuoteiden lavasteet olivat haasteellisimmat toteuttaa toimiviksi, mutta myös mahdollisimman helppokäyttöisiksi. Vaikeaksi lavasteet tekivät niiden koko ja paino. Nämä kaksi lavastetta eivät voineet kadota litteiden ja kevyiden lavasteiden lailla pimeisiin kulissemiin loimittain. Junanvessalle ja makuuvuoteelle oli omat tarkkaan määritetyt säilytyspaikat, joissa paikoissa lavasteiden oli määrä aina olla, kunnes viimeinenkin esitys on ohitse. Tarkkojen paikkojen avulla näytelmän aikana lavastevaihoissa ei synny kaaosta ja meteliä, joka voisi häiritä esitystä ja yleisöä. Vaikka nämä kaksi isoa lavastetta olivat haastavia, olivat ne välttämättömiä esityksen tarinan kulun vuoksi.

Kulissitila oli jo valmiiksi ahdas ja näyttelijöitä paljon. Suurimman osan lavasteista ollessa litteitä ja kaksiulotteisia, oli niiden säilytys ja piilottaminen kulissemiin helpompaa. Osa lavasteista laitettiin seinien viereen lomittain ja osa ripustettiin seinille kulissemiin. Seinille ripustettavien lavasteiden kanssa tuli olla varovainen, varsinkin miekkakalan kanssa. Miekkakala oli iso, pahvinen ja hauras lavaste, joten sen teräviä ja tarkkoja leikkauksia piti varoa, ettei mitään hajoa. Pienimmät lavasteet säilytettiin takahuoneessa hyllyköillä, eli niiden säilytys ei ollut ongelmallista.

Viimeinen kuukausi ennen ensi-iltaa näytelmän harjoituksissa harjoiteltiin lavasteiden käyttöä, mutta samaan aikaan niitä rakennettiin ja viimeisteltiin viimeiseen asti. Viime hetken viilauksia ja yksityiskohtien lisääilyä oli paljon. Tällaisia yksityiskohtia olivat esimerkiksi juna-aseman kellojen ja hotellin kylttien ripustusta varten tolpan rakentaminen, maalaus ja pystytys, pallovalojen asentaminen näyttämön takaseinällä olevaan kaareen, pallotarrojen lisääilyä ja ruuvien piilottaminen maalaamalla tai teipillä. Välillä joitain lavasteista hajosi näytelmän

harjoituksissa ja niitä piti korjailla tai tilata uudet tilalle. Hotelliin saapumisen kohtauksessa Hotel- kyltti tuli tehdä uudestaan väärän värin takia ja lisäksi viime hetkellä päätettiin tehdä myös Club & Bar- kyltti iltakerhon kohtaukseen.

Näytelmän vakuuttavan visuaalisen vaikutelman luo lavasteiden lisäksi valaistus. Valaistusta suunniteltiin valovastaavan ja ohjaajan kanssa. Valaistusta tuli miettiä näytelmän kohtauksen tunnelman, tapahtumapaikan ja lavasteiden mukaan. Valoilla pystytään myös kohdentamaan katsojan silmää haluttuun suuntaan, kuten näytelmän tiettyyn henkilöön tai esiintymislavan tiettyyn kohtaan, jossa tulee tapahtumaan jotain. Valaistuksessa valojen määrä ja väri ratkaisevat paljon. Esimerkiksi kohtauksessa, jossa oli ilta, haettiin illantuntua kuunvalon kaltaisesta, sinivalkeasta valaistuksesta. Vastaavanlaisissa värivalinnoissa saadaan oikeanlainen tunnelma aina tiettyyn kohtaukseen ja sen ympärillä olevaan miljööhön.

Lavasteiden rakennusvaihe venyi viimeisiin hetkiin asti. Viimeiset viilaukset tehtiin keskiviikkona eli kenraaliharjoituksia edeltävänä päivänä. Kaikki lavasteet tulivat valmiiksi ajoissa ja näyttelijät ehtivät harjoitella niiden käyttöä esityksessä.

4.4 Musikaalikomedia Sugar- Piukat Paikat Ensi-ilta

Musikaalin ensi-ilta oli 3.11.2017, esitys alkoi klo 19.00. Kenraaliharjoituksissa musikaali esitettiin ensimmäisen kerran elävän kutsuvierasyleisön edessä. Yleisö koostui musikaalin tuotantotiimin jäsenten läheisistä, joita jokainen projektin jäsen sai kutsua seuraamaan kenraaliesitystä. Musikaali esitettiin ensimmäisen kerran todellisesti yleisön esillä, jolloin näyttelijät pyrkivät tosissaan suoriutumaan roolissaan hyvin ja muistamaan vuoropuheensa. Kenraaliharjoituksissa myös lavasteet nähtiin ensimmäisen kerran todellisessa käytössä, vaikka harjoituksissa niitä jo seurailtiin. Todellinen esiintymistilanne näytti ja tuntui erilaiselta, koska näyttelijöiden dynamiikka esityksessä oli nyt erilainen elävän yleisön edessä kuin harjoituksissa.

Ensi-ilta oli varsinainen avoin esitys yleisölle ja väkeä saapui paikalle paljon. Esitys sujui loistavasti ja lavasteiden kanssa ei ollut suurempia ongelmia. Ainoa ongelma

ilmeni sermien pyörien kanssa, koska jonkun pyörän lukko oli vahingossa painettu kiinni. Näyttelijät kuitenkin selvittivät sermien tilanteen hienosti, ilman että esitysolisi kärsinyt tai olisi syntynyt katastrofia. Musikaali sai paljon kehuja ja yllätti monet katsojat positiivisesti. Teatteri Lapuan ollessa harrastajatason teatteri, monet olivat kiitelleet sen laadukkuutta ja panostusta monessa kohtaa musikaalissa. Musikaalissa hienoa oli oikea musiikki, jota orkesteri soitti yläparvella. Myös lavasteet, joihin oli normaalista poiketen panostettu enemmän kuin Lapuan teatterilla oli totuttu, saivat positiivista palautetta osakseen.

5 PRODUKTION YHTEENVETO

Musikaali Sugar-Piukat Paikat menestys. Kävijöitä esityksellä oli lopulta 2600. Musikaali sai kauttaaltaan kiitettävää palautetta ja sitä keuhuttiin myös ammattitasoiseksi esitykseksi.

Lehtijuttuja esityksestä oli runsaasti, muun muassa paikallislehdissä ja maakuntalehdissä. Maakuntalehti Ilkka myönsi Teatteri Lapualle vuoden kulttuuriteko- palkinnon ja Suomen Harrastajateatteriiliitto nimesi Lapuan Teatterin vuoden harrastajateatteriksi Suomessa.

Minkälainen vaikutus Sugar- Piukat Paikat- esityksellä oli Lapuan teatteriin? Musikaalin vastuutuottaja Johanna Ikolan kommentti:

”Sugar on nostanut imagoamme ja brändiämme entisestään, tavoitteenamme on aina pyrkiä tekemään kunnianhimoista teatteria riippumatta tyylilajista ja Sugar on nostanut meidät mielestäni vielä rimaa ylemmäksi. Meidät mielletään teatteriksi, joka toimii harrastajavoimin, mutta joka tekee ammattilaisjälkeä.”
(Ikola 2018.)

Esityksen lavastusta kiiteltiin kekseliääksi, hauskaksi, toimivaksi ja näyttäväksi. Palautteessa on kerrottu myös, kuinka lavasteiden sarjakuvamainen tyyli siirtyi hauskasti osittain myös esitykseen ja sen hahmoihin, esimerkiksi gangstereiden aseet (Kuva 22).

Palaute lavastusten kuvituksesta oli kauttaaltaan positiivista, eikä suuremmin kritiikkiä kulkeutunut tietoisuuteeni. Lavasteet tukivat ja soveltuivat hyvin musikaalin genreen komediana lavasteiden ollessa kaksiulotteisia ja tarkoituksella näkyvästi kaksiulotteisia ja piirretyn näköisiä. Lavasteiden kuvitustyyli ja aiheet istuivat esityksen maailmaan ja aikakauteen, tukien ja luomalla oikeita mielikuvia musikaalin tarinan aikakaudesta.

6 TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMINEN

Tavoitellut tavoitteet toimeksiannon aikana pystyy jaksamaan kolmeen osaan: produktion lopputulokseen, henkilökohtaisen ammatilliseen kasvuun ja verkostoitumiseen Lapuan Teatterin sisällä. Ensimmäinen tavoite oli ilmiselvin ja oleellisin, koska tavoite oli luoda ja tuottaa onnistuneet lavasteet. Toisekseen tulee oma ammatillinen kasvu toimeksiannon aikana ja viimeisenä luodut kontaktit ja oman tulevaisuuden työllistymisen parantaminen.

6.1 Toimeksianto

Kuten aiemmin ilmeni, lavasteet olivat kokonaisuudessaan onnistuneet. Tärkeimpiä asioita lavasteissa oli niiden lopullinen käytettävyys, esteettisyys ja niiden valmistuminen aikataulussa.

Lavasteiden onnistunut käytettävyys ilmeni niiden liikutettavuudesta, muuntautumiskyvystä, jokaisen elementin funktiosta ja helpposta säilytettävyydestä kulisseissa. Lavasteiden liikuttelu luonnistui hyvin suurimman osan ollessa kevyitä ja litteitä sekä isoimpien ollessa pyöriillä. Myös lavasteiden kestävyys oli oleellista esityskauden sisältäessä monia esityskertoja ja lähtökohtaisesti lavasteet valmistettiin kestävästi viimeiseen esitykseen asti.

Esteettisesti lavasteet tukivat tarinaa ja esitystä. Lavaste elementtien aiheet myötäilivät oikeaa aikakautta ja antoivat kussakin kohtauksessa oikeita ärsykeitä katsojille, jolloin katsoja hahmottaa oikean kohtauksen miljöön. Lavasteiden tyyli tuki musikaalin kaksiulotteista ajattelumallia ja toi lisää huumorisisältöä komediaan.

Aikataulun noudattaminen on aina oleellisen tärkeää tuottaessa jotain todellista tuotantoa, joka tuodaan elävän yleisön eteen. Vaikka lavasteita elementtejä oli todella paljon ja aikataulu armoton, jokainen lavaste onnistuttiin saamaan valmiiksi ajoissa ja toimintakuntoisiksi.

6.2 Ammatillinen kasvu

Matkallani kuvittajasta lavastajaksi en ollut vain joko tai, vaan molempia läpi koko tuotannon. Näiden työnimikkeiden lisäksi olin myös graafikko ja kulttuurituottaja. Visuaalisen tuottajan nimike on haastava ja monimuotoinen, eikä selkeää ja yksiselitteistä työkuvausta pysty määrittelemään. Matkani aikana kuitenkin koin osani soveltuvan visuaalisen tuottajan työnkuvaan, vaikka varsinaisesti en sitä työkuvausta otsassani kantanut.

Kuvitusprosessissa piirtäminen luonnistui, kuten missä tahansa kuvitustyössä, jossa käytin omaa osaamistani ja taitojani parhaani mukaan. Erona tavanomaiseen kuvittamiseen tuli muistaa kuvituksen tarve, eli mihin tarkoitukseen kuvitus tulee. Esimerkiksi kirjojen tai esitteiden kuvittamisessa tulee kiinnittää erilaisiin huomioita taittoon, aukeamiin ja tekstin asetteluun. Lavasteiden kohdalla tuli visualisoida mielessä lavasteen toimivuus myös isossa koossa. Piirroksia kasvoivat normaalin A4-kokoisen paperin koosta monin verroin isommiksi, kuten kolme metrisen veturin kohdalla voi huomata. Kuvituksessa tuli muistaa kuvien muuntuvan koon lisäksi näkyvyys, selkeys ja kontrasti näyttämöllä. Piirtämisessä ja kuvittamisessa jokainen uusi tuotettu kuva on uuden oppimista. Koen joka kerta oppivani uuden asian piirtäessäni uuden piirroksen, oli aihe ennestään tuttu tai ei. Vaikka piirtäminen on itselleni jo vuosien takaa tuttua työtä ja myös Adoben ohjelmilla työskentely, on jokainen kerta täynnä uusia pieniä asioita, joista ei ennestään ollut tietoinen.

Painotalojen kanssa yhteistyö oli minulle ennestään tuttua, mutta vastaavaa lavastetilausta en ole ennen tehnyt. Listaa laatiessa tuli muistaa monia yksityiskohtia ja vaikuttavia tekijöitä, kuten koko, määrä ja materiaali. Pääsin myös käymään paikan päällä I-Printillä, jossa yhteyshenkilöni esitteli minulle koko painotalon ja sen työpisteitä, mikä oli itsessään jo opettavainen kierros painotalon toiminnasta.

Toimeksiannon alussa tietoni teatterista ja lavasteista sekä niiden tarkoituksesta toimia esityksessä oli olematon. Päivä päivältä konstruktivisen tutkimisen menetelmin, oma-aloitteisen uteliaisuuteni ja halusta oppia ymmärsin yhä paremmin, miten teatterissa esitys muodostuu. Teatterilavasteiden lisäksi opin itse teatterin käytännöistä, perehdyin käsikirjoitukseen, seurasin sivusta esityksen

harjoituksia ja näyttelijöiden suorituksia sekä ohjaajan roolia, mutta myös muiden tuotantotiimin jäsenten työskentelyä. Oppimisen myötä kasvoi myös ymmärrys teatteria ja esityksen ryhmän jäsenten ponnisteluja kohtaan. Jokaisen jäsenen kohdalla huomasi, että teatteria tuotettiin niin sanotusti rakkaudesta lajiin. Suurin kasvu ja tietoisuuden laajeneminen tapahtui nimenomaan teatterimaailmaan liittyen. Erityisesti lavastukseen liittyen, joka kuului työnkuvaani ja johon myös panostin oppimisen ja tekemisen puolesta eniten.

Suurin osa opeista tuli käytännön tekemisestä, seuraamisesta ja muiden ohjeista. Erityisesti ohjaaja Kujalta ja hänen neuvoistaan opin eniten. Seuratessani harjoituksia ja visualisoidessani ohjaajan kanssa harjoitusten aikana lavasteita, opin samalla esityksen kulusta, rytmistä ja muista esityksen kulkuun liittyvistä seikoista, joiden tuli toimia yksi yhteen keskenään. Kuten miten lavaste, näyttelijä ja valaistus toimii yhdessä ja miltä se näyttää yleisölle. Olin myös otettu, kuinka ohjaaja kyseli mielipidettäni visuaalisiin kohtiin ja pohdimme yhdessä ratkaisuja, vaikka tämä toimeksianto oli ensimmäinen kerta, jossa sain olla teatterissa mukana kulissien takana.

6.3 Verkostoituminen

Yksi niistä syistä, miksi päätin hakea mukaan teatterilavasteiden tuottamiseen, oli kiinnostukseni Teatteri Lapuaa ja Vanhan Paukun Kulttuurikeskuksen toimintaa ja paikassa toimivia henkilöitä kohtaan. Verkostoituminen on tärkeää monen toimialan urakehittymisessä ja yritystoiminnan kehittämisessä. Kulttuurialalla verkostoitumisen tärkeys korostuu todella paljon, varsinkin kun ollaan tekemisissä ihmisten kanssa ja tuotetaan kulttuuria ihmisille. Verkostoituminen ei ole vaan tekijän hyöty, vaan myös keino olla avuksi muille. Tuomalla itsensä ja osaamisensa esille ja tarjottavaksi, voivat tätä osaamista tarvitsevat tahot tarttua tilaisuuteen ja hyödyntää, jolloin molemmat osapuolet saavat hyödyn. Siitä hyvä liiketoiminta lähtee, kun kaikki osapuolet saavat arvoisena ja tarvitsemansa vastineen.

Musikaalin tuotantotiimi oli mukavaa väkeä, joiden kanssa pääsi helposti tutuksi ja heidän kanssaan oli helppo työskennellä. Tutuksi tulemisessa vaikuttaa myös oma henkilökohtainen oma-aloitteisuus uusien ihmisten ja uusien tilanteiden kanssa

toimimiseen. Suhtaudun ihmisiin avoimesti ja uteliaasti, jolla pääsee jo hyvin pitkälle. Omalla aktiivisuudellaan ja kiinnostuksen osoittamisella työtä sekä muita tekijöitä kohtaan on iso merkitys onnistuneessa verkostoitumisessa

Onnistuneiden lavasteiden tuottamisen lisäksi hyvän työjäljen jättäminen, sekä aktiivisen ja hyvän työntekijän vaikutelman jättäminen on oleellista verkostoitumisessa. Alalla, jossa luovuus ja kädenjälki ovat suuressa roolissa, koska lopputuloksen tulee olla jotain näkyvää ja toimivaa, eivät pelkät sosiaaliset taidot ja hyvän työntekijän ominaisuudet riitä. Tulee olla myös hyvä työssään ja saada aikaan hyvää jälkeä graafikkona, kuvittajana, taiteilijana ja visuaalisena tuottajana. Projekteissa, joissa on noudatettava aikataulu, tuli roolissani löytyä myös organisointikykyä, järjestelmällisyyttä ja kykyä priorisoida asioita. Ratkaisuja tuli tehdä tehokkaasti, nopeasti, mutta myös ja hyvällä lopputuloksella.

Tehdessäni suurimman osan toimeksiannon työtunneista etätyöskentelynä kotoa käsin, vaatii työn suorittaminen hyvää itsensä johtamista ja henkilökohtaista organisointia oman osuuden hoitamiseksi hyvin tuloksin. Itsensä johtamiseen liittyy myös onnistunut itsensä motivoiminen, sekä keinojen löytäminen tehokkaaseen työskentelyyn myös fyysisen työpaikan ulkopuolella.

Etätyön tekemisessä vaaditaan työntekijältä eri tavalla asioita kuin fyysisessä työpaikalla työskennellessä. Toisille ihmistyypeille ei etätyön tekeminen välttämättä ole sopivin vaihtoehto, varsinkin jos henkilö vaatii työpaikalta tulevan paineen ja kannustuksen työtekemiseen. Myös henkilölle, joka vaatii sosiaalisia tilanteita ja voi paremmin ollessaan tekemisissä ihmisten kanssa, voi toisenlainen työskentelytapa olla parempi vaihtoehto, kuin etätyön tekeminen. Etätyöntekeminen kuitenkin suo paljon vapauksia sekä tekijälle, että toimeksiantajalle tai työnantajalle (Helle, 2004, 17.). Tekijä ei ole riippuvainen työpaikan ympäristöstä, eikä tarvitse huolehtia kuljetuksista tai työpaikalla ajoissa saapumisesta. Työnantajan ei myöskään tarvitse huolehtia tekijälle omia työskentelypaikkaa tai työntekijän menemisistä ja tulemisista. Pääasia on, että työ tulee tehdyksi hyvin lopputuloksin, tehokkaasti ja aikataulussa.

Nykypäivän digitalisaation aikakauden ansiosta etätyöntekeminen on entistä helpompaa ja kannattavampaa, koska yhteydenpito osapuolten välillä on

helpottunut puhelimien, tekniikan kehityksen ja internetin ansiosta (Helle, 2004, 31). Töiden ollessa digitaalisessa muodossa on niiden työstäminen ja eteenpäin lähettäminen vaivattomampaa ja nopeampaa.

Verkostoituminen tavoitteena tuli saavutettua hyvin. Pääsin tutustumaan teatterin ihmisiin ja koen voivani olla heihin yhteydessä myös tulevaisuudessa. Toimeksiannon aikana ja sen jälkeen sain palautetta, että kaltaisilleni hyvälle tekijöille on aina kysyntää ja töitä voi ilmaantua tulevaisuudessa. Teatteri Lapua oli mieluinen toimeksiantaja ja työ teatterin parissa osoittautui myös kiinnostavaksi ja mieluiseksi paikaksi tehdä töitä, mikä oli itselleni positiivinen yllätys. Koin teatterin mielenkiintoiseksi, vaihtelevaksi ja hyvällä tavalla haasteelliseksi ympäristöksi tehdä töitä. Haasteellisuutta tuo erilaisten töiden lisäksi oppiminen, koska Piukat Paikat-musikaali oli vasta ensimmäinen kosketus teatterin parissa työskennellessä ja tilaa uusille opeille on vielä paljon ja tulee aina olemaan.

7 LOPPUSANAT

Matka sisälsi paljon käytännön tekemistä ja oppimista sen kautta. Olen päässyt perehtymään myös hieman teoreettisella tasolla lavasteisiin ja teatteriin. Olen muun muassa etsinyt kirjallisuutta liittyen teatteriin ja sen lavasteisiin, olen lukenut lavasteisiin liittyviä opinnäytetöitä ja löytänyt niistä itselle lisää kanavia tutkia aihetta syvemmin. Vähäisen ajan vuoksi syvällisempi tutkiminen lavastusta ja skenografiaa kohtaan jäi vähemmälle, kuin toimeksiannon alkutaipaleella olisin halunnut. Huomasin produktion aikana kiinnostukseni lavastuksen tarkoituksen ja symboliikan esityksessä kiehtovan yhä enemmän, mitä työ vaan eteni. Lavasteiden toteuttamisen tiukka aikataulu ja henkilökohtainen elämäntilanteeni rajoitti kuitenkin syvempää perehtymistä, mikä jäi opinnäytetyöstäni sekä ammatillisesta kasvustani puuttumaan.

Itse musikaalin aihe, Piukat Paikat- tarinaan olen perehtynyt elokuvan ja esityksen käsikirjoituksen kautta. Näiden kahden avulla pääsin suunnittelussa jo todella pitkälle, mutta ratkaisevimmat oivallukset ja uudet opitut asiat tulivat kuitenkin konkreettisen tekemisen kautta sekä asiantuntijatahojen neuvoja ja opetuksia kuuntelemalla. Kuten esimerkiksi musikaalin ohjaajan Katja Kujalan opastukset ovat olleet monessakin kohtaa hyvin ratkaisevia, mutta myös musikaalin muiden työryhmäläisten neuvot ja avut ovat olleet korvaamattomia.

Sugar Piukat Paikat- musikaali oli erityinen projekti itselleni, koska tämän toimeksiannon aikana pääsin ensimmäistä kertaa teatterin pariin teatterintuottajien rivissä. Koen oppini jääneen edelleen kesken, mutta toivonkin pystyväni jatkamaan työskentelyäni teatterin parissa ja tuotantojen taustajoukoissa. Produktio oli hyvä aloitus itselleni päästä oppimaan ja tutustumaan teatteriin ja miten esitys koostuu. Esityksessä yhdistyi mielestäni mainiosti monta eri taiteenlajia ja olin vaikuttunut esityksestä ja koko tuotantotiimin työskentelystä sekä panostuksesta musikaaliin.

Musikaali oli hieno kokonaisuus, joka sisälsi ilmaisutaitoa, teatteritaidetta, elävää musiikkia ja tanssia. Esityksessä oli myös mukana monenlaista tekniikkaa, kuten ääni- ja valosuunnittelijat. Lavasteiden myötä myös kuvataiteella oli oma paikkansa näyttämöllä, mikä oli mielestäni rikastava ja hieno yksityiskohta musikaalissa. Esityksen visuaalinen maailma kaikkine osineen onnistui hyvin. Vahvasti

visualisoivana ja ulospäinsuuntautuviin seikkoihin huomiota kiinnittävänä ihmisenä, esityksen tarinan ja näyttelijöiden tarinankerronnan, puvustuksen ja musiikin lisäksi lavasteiden ulkonäkö ja sijainnit lavalla ovat asioita, joihin kiinnitän helposti huomiota. Tuotannon aikana, ollessani mukana harjoituksessa, koin olevani tärkeässä roolissa ja sanallani olevan arvoa suunniteltaessa lavasteiden visuaalisuutta, sijaintia lavalla ja toimivuutta. Koin silti samaan aikaan kokemattomuuteni estäneen aika ajoin mielipiteideni ilmaisemista. Vastaavia hetkiä en tosin kokenut paljon, mutta sellaisina hetkinä toivon jälkeenpäin olleeni rohkeampi.

Musikaaliesitys sisälsi kuitenkin todella paljon lisää asioita, mitä se ulos yleisölle näkyy. Hienon esityksen takana on näyttelijöiden, muusikoiden ja visuaalisten tekijöiden lisäksi ohjaaja, muu tuotantotiimi tuottajineen ja muine osallisineen.

”Ohjaaja, yhdessä työryhmän kanssa, rakentaa kaksiulotteisen tekstin pohjalta fyysisen, visuaalisen maailman ympäröimän kolmiulotteisen esityksen. Ohjaaja auttaa näyttelijää kasvamaan rooliinsa, antaa näyttelijälle ulkopuolisen näkemyksen tämän toiminnasta ja auttaa näin parempaan roolisuuritukseen. Ohjaaja ohjaa näyttelijöiden välistä fyysistä toimintaa jännitettä sekä rytmiä. Ohjaaja myös suunnittelee yhdessä pukusuunnittelijan, lavastajan sekä valo- ja äänisuunnittelijan kanssa visuaalisen kokonaisuuden.”
(Kujala 2017.)

Produktio oli kokonaisuudessaan onnistunut ja rikastava, niin omaa ammatillista kasvua kuin urakehitystäkin ajatellen.

LÄHTEET

- BCC. 22.8.2017. BBC Culture polled 253 film critics from 52 countries to determine the funniest films ever made. [Verkojulkaisu] Saatavilla: <http://www.bbc.com/culture/story/20170821-the-100-greatest-comedies-of-all-time>
- Helle, M. 2004. Etätyö. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Ikola, J. 2017. Tuottaja Musikaalissa Sugar Piukat Paikat. Teatteri Lapua. Päivämäärä 25.11.2017
- Ilmarinen, V., Koskela, K. 2015. Digitalisaatio: yritysjohdon käsikirja. Helsinki: Talentum 2015
- Korkeila, S. 2007. Illustrator CS3: Vektorigrafiikka. Jyväskylä: WSOYpro/Docendo, Saarijärven Offset Oy 2007.
- Kujala, K. 2017. Ohjaaja Musikaalissa Sugar Piukat Paikat. Organisaatio. Päivämäärä 24.11.2017
- Lukka, K. 19.05.2014. Konstruktiivinen tutkimusote. [Verkkoartikkeli] Saatavilla: <https://metodix.fi/2014/05/19/lukka-konstruktiivinen-tutkimusote/>
- Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2014. Kehittämistyön menetelmät. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Some Like It Hot (suomennos: Piukat Paikat). 1959. Piukat Paikat. United Artists (jakaja)
- Saksala, E. 2015. Tuottajan käsikirja. Helsinki: Like.
- Teatteri Lapua. 2013. [Verkkosivusto]. [13.5.2018]. Saatavana: <http://www.teatterilapua.fi/>
- Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.
- Ylimartimo, S. 2012. Kuviteltua - kuvitettuna. Pohdintoja fantasian ja muun fiktion kuvittamisesta. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.

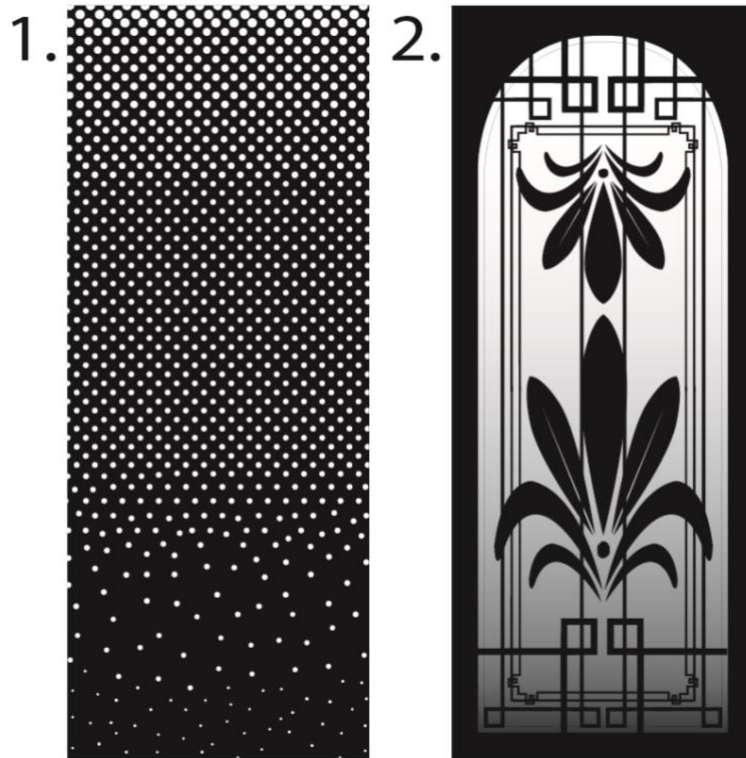

LIITTEET

Liite 1. Painovalmiit kuvitukset leikkauslinjoiheen

Liite 2. Lavaste luettelo

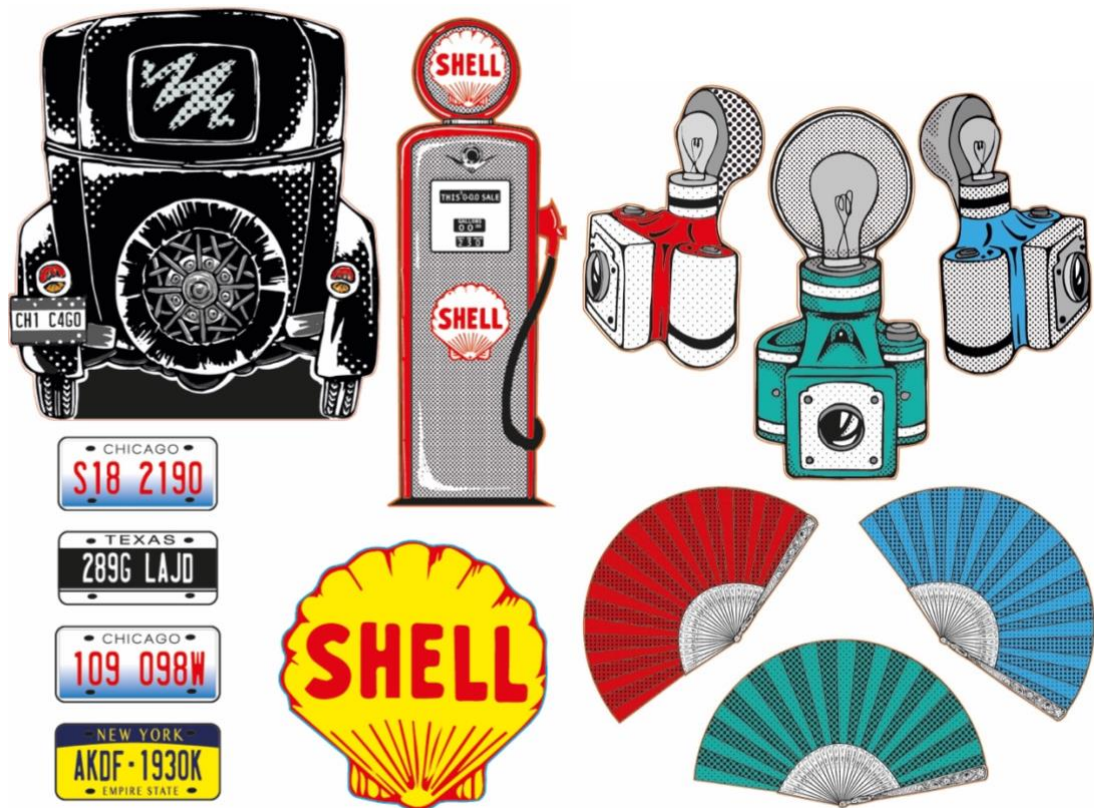
Liite 1: Painovalmiit kuvitukset leikkauslinjoiheen

Näyttämöä jakavien sermien kääntöpuolet.

Työttömien kyltit ja matkalaukut.

Autokorjaamon elementit ja pienemmät näyttelijöiden käsissä mukana olleet kamerat ja viuhkat.

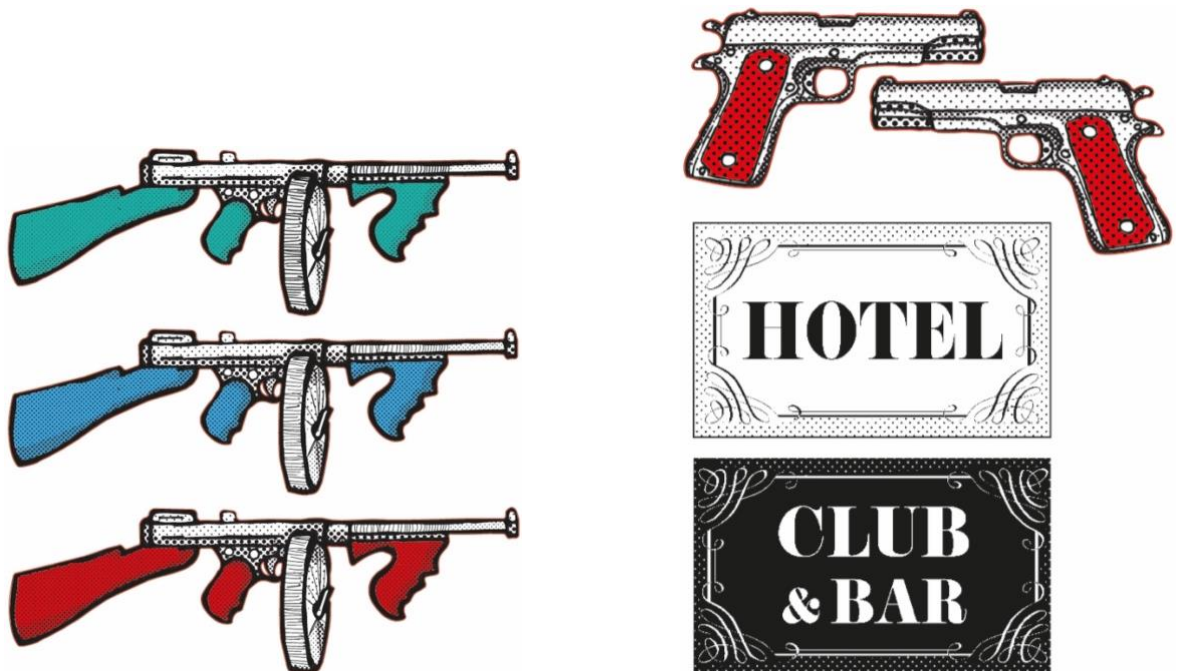

Junan veturi ja asemakellot.

Hotellihuoneen lipasto, sängynpäät ja huvijahtiin tulleet kaksi ikkuna.

Gansterien aseet ja hotellin kyltit.

1.

2.

1.) Vessaan johtava ovi ja 2.) vessan sisäpuoli. Huvijahdin miekkakala.

Liite 2: Lavasteluettelo

LAVASTUS ELEMENTIT

Musikaalikomedia Sugar – Piukat Paikat

LAVASTEET

Lavasteita on kaiken kokoisia, isoja 3 metrisiä ja pienimmät käsiin mahtuvia elementtejä. Lavasteiden tulisi kestää suhteellisen hyvin käsittelyä ja olla mahdollisimman kevyitä, koska osa elementeistä ovat näyttelijöiden käsissä osana näytöstä, joitain ripustetaan seinille ja osa lattiatasolla tuettuina. Taustalla lattialla olevien elementtien tulisi olla helposti siirreltäviä ja myös kevyitä, koska esityksen aikana lavasteet vaihtuvat tapahtumapaikkojen vaihtuessa.

Materiaalin tulisi siis olla jotain kevyttä, mutta tukevaa, ettei ala ”lerppua” ja kestää käsittelyä eli jotain vahvempaa pahvia tai kapalevyä jne, isommat elementit kiinnitetään vanereille, esim. liimaamalla, tarrana jne. Pintojen pitää olla mattapintaiset, etteivät kiillä valaistuksessa. Suurin osa lavasteista on värillisiä.

LUETTELO ELEMENTEISTÄ:

1. Sermit, Korkeus 300cm x 120cm, yht. 6 = Ikkuna puoli, 3kpl ja pilkullinen 3kpl. Sermi rakentuu siten, että kuusi tulostetta kuudelle vanerille, niin että vanerin toinen puoli jää tyhjäksi. Näistä rakennetaan sitten 3 isoa sermiä. Tulosteita tulisi siis olla yhteensä 6 ja kaikki yksipuolisina.

Toteutetaan vanereille.

2. Toiletti ja toilettiin vievä ovi, K 300cm x 120 cm, yht. 2 =

Sama aate kuin sermeissä, eli kaksi erillistä tulostetta, samaa kokonaisuutta ja rakennetaan sitten yhteen. Vanereille.

3. Työttömien kyltit, 4kpl, kahden kyltin koko 70cm x 70cm ja toisten K30cm x L70cm = Kyltit ovat esityksessä osana koreografiaa, joten tulee olla kevyitä, mutta kestää pieniä kolhuja. Kevyelle materiaalille.

4. Ford Tudor, K 165cm x L 150 cm = Vanha auto kuvattuna takaa, kevyelle materiaalille, joka tuetaan laudoilla takaa.

5. Shell- bensatankki, K175cm x 65cm= Bensatankki, joka tuetaan laudoille, eli kevyelle materiaalille.

6. Shell- tarrat, 3 kpl. 25cm x25cm = Shell- tarrat, jotka liimataan Jerry-kanistereihin, eli tarrojen pitää tarrata metallipintaan.

7. Veturi, edestäpäin, K 300cm x L 165cm= Iso tuloste, tukevalle, mutta kevyelle materiaalille. Tuetaan laidoilla.

8. Asemakellot 2kpl, K 50cm x 60cm= Kaksi kelloa, toisessa numero 7 ja toisessa nro 6. Kellot ripustetaan tolppiin, eli kevyt, mutta tukeva materiaali.

9. Kamerate 3 kpl. kaksipuolisena =

Kamera 01, koko K 30cm x L 18,5 cm

Kamera 02, koko K 30cm x L19 cm

Kamera 03, koko K 38 cm x L18 cm

Kamerate ovat mukana näytöksessä, joten niiden tulisi kestää käsittelyä ja olla kevyitä. Tulostetaan kaksipuolisena, sama kuva myös toisella puolella.

10. Hotelli- kyltti, K30 cm x L50 cm= Hotellin kyltti ripustetaan toisessa kohtauksessa pylväisiin. Kevyelle materiaalille.

11. Viuhkat 3 kpl, kaksipuolisena, K 23cm x L 40 cm = Viuhkat ovat osana esitystä, kohtauksessa näyttelijöiden käsissä, joten kestävä käyttöä, mutta oltava kevyitä.

12. Aseet, yht. 5 kpl. kaksipuolisena =

Smg 3kpl, koko K 30 cm x L90 cm

Käsiase 2kpl, koko K15 cm x L25cm

13. Miekkakala, L 240cm x K 100cm = Iso tuloste, joka pitäisi silti saada kevyelle pohjalle, koska ripustetaan seinälle.

14. Matkalaukut 5 kpl.= Matkalaukku 01, koko K 27cm x L 70cm

Matkalaukku 02, koko 27cm x 55cm

Matkalaukku 03, koko 36cm x 32cm

Matkalaukku 04, koko 30cm x 32cm

Matkalaukku 05, koko 50cm x 60cm

Matkalaukut tulevat yhdessä kohtauksessa hattuhyllylle, joten materiaali kevyt, mutta tukeva. Tuetaan laidoilla.

15. Yöpöytä, K 130cm x L130cm = Yöpöytä tuetaan laudoilla tai laitetaan nojaamaan seinään, materiaalin oltava kevyt ja tukeva.

16. Sängynpäädyt, 2 kpl. K 100cm x L 80 cm = Sängyn päädyt kiinnitetään oikeiden sänkyjen pätyihin ja siksi kestettävä siirtelyä. Hieman paksummalle materiaalille, kuin muut.

17. Pyöreät ikkunat, 2 kpl. K 60cm x L 60cm = Pyöreät ikkunat mahdollisesti ripustetaan kankaalle, joten materiaali, johon ikkunat tulostetaan, oltava kevyttä.

18. Rekisterikilvet, 4 kpl. 44,2cm x 20,6cm = Kevyelle materiaalille.